PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XIV ЧЕРВЕНЬ - ЛИПЕНЬ, 1973 ЧИСЛО 6 - 7

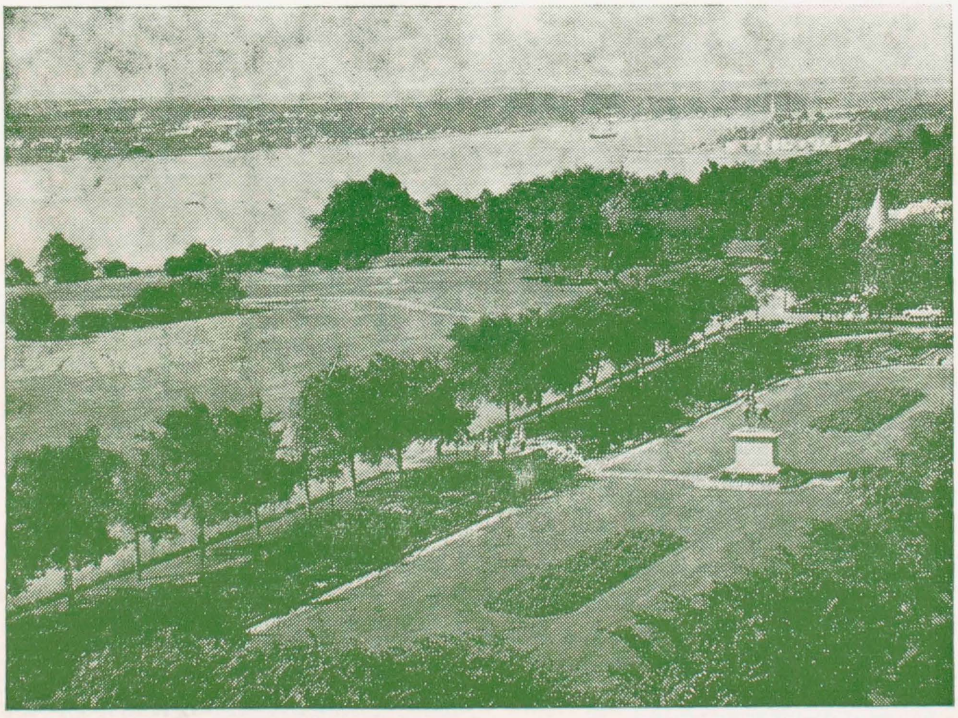

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XIV ЧЕРВЕНЬ - ЛИПЕНЬ, 1973 Ч. 6 - 7

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 6 - 7 JUNE - JULY, 1973 VOL. XIV

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$6.00
Передплата до інших країн	6.00
Поодиноке число	60

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$6.00
Subscription in other countries	6.00
Single copy	60

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

Кольорові фота не придатні для ілюстрації, вони виходять темні і невиразні. Для виробу клішів просимо слати звичайні фотографії, плівок (негативів) також не приймаємо для виробу кліше.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

	Стор.
Ігор Антонич — Батьківщина	1
Шкільні вакації і наші діти	1
Наради підготовчого комітету II Конґресу СКВУ	2
Зоя Плітас — Світла постать забутої героїні	3
Катерина Мурашко — За віру предків	4
Орися Лучак — Голос молоді	5
А. К. — Вечір у пошану Б. Лепкого	6
Наталія Кібець — Про голод в Україні 1932-33	7
П. Щуровська — Перші кроки підготовчої праці	9
Як я малюю — розповідь	12
М. Стельмах — Гуси - лебеді (скорочено)	13
Chrystyna Hnatiw — Enjoyable and Informative	15
Громадська і родинна хроніка	22
Річні звіти відділів	28
Філія Музею в Торонті — Українська вишивка	31
Домашнє господарство	32

НА ОБКЛАДИНЦІ — Чудова Канада: Рівнина Авраама біля історичного міста Квебек. К. С.

ПОЯВИЛАСЯ НОВА ПРАЦЯ ІВАНА СВІТА

„Українсько - Японські взаємини 1903—1945 р. р."

Книжка вийшла в серії „Українського Історичного Товариства", 408 стор. друку з багатьома ілюстраціями. Ціна в твердій оправі **8 ам. долярів** разом з пересилкою.

Чеки або поштові перекази слати на адресу:

JOHN V. SWEET

P. O. Box 113, Ansonia St.

New York, N. Y. 10023.

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Embroidery Desions and Stitches — by N. Ruryk	$6.00
ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ — проф. д-р Н. Полонська Василенко. Стор. 160. Ціна	$6.00
НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ — Збірник пісень на слова Лесі Українки. Ювілейне видання — містить ноти на 27 пісень. Ціна	$10.00
50-річчя ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Яніщевська	$0.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Ґаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІҐІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОҐРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОҐРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОҐРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОҐРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОҐРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОҐРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОҐРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

A25, 11024 - 82 Avenue

Edmonton, Alberta, Canada

T6G 0T2

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XIV ЧЕРВЕНЬ - ЛИПЕНЬ, 1973 Ч. 6-7

Шкільні вакації і наші діти

Незабаром зачиняться двері б а г а тьох шкільних установ у Канаді й тисячі шкільної дітвори знайдеться поза порогами школи, а між ними чималий процент українських дітей.

Безперечно, що українські родини, яким лежить на серці добро дітей і щоб їм дати належне виховання в рідній культурі, у засвоєнні рідної мови, не дозволять, щоб їхні діти проводили час на вулиці та заповнювали ними переулки, де на них чигали б різні небезпеки. Свідомі родичі будуть шукати відповідних занять для своїх дітей, а головно таких засобів, щоб ними, через літний час, підсилити знання рідної мови, не занедбуючи належного для дітей літнього відпочинку.

Найбільш відповідним місцем для такого відпочинку будуть літні українські оселі для молодших школярів, які знаходяться по кілька в кожній провінції. Тут діти, серед рідного оточення старших виховників знайдуть рідне середовище, безпечне від сьогоднішніх непевних злих впливів вулиці, отруйних наркотиків. Тут діти також серед природи, далеко від міського гамору зможуть доволі побувати на сонці, відпочивати, скріплювати себе фізично та привчатися самостійности.

Трошки старші діти мають нагоду провести час корисно і приємно на літніх курсах українознавства в Колегії Св. Андрея у Вінніпеґу. Молодь любить ці курси, знайомиться з собою, дружать одні з одними і набувають потрібного знання з українського світу, такого необхідного в наших часах. Були свого часу заплянованні курси української мови в Інституті П. Могили в Саскатуні. Напевно, що є інші проєкти хоч би літні рідні школи, табори, які можуть дати багато нашій українській дітворі корисного у поліпшенні знання рідної мови.

Поза тим, багато українських родин, плянуючи свої вакації поза домом можуть також дуже багато помогти своїм дітям пізнати український світ поза домом. Подорожуючи автом, проїжджаючи через більші міста, чи то в Канаді, чи в ЗСА, добре буде зробити екскурсію з дітьми по своїх українських установах. Ось напр. чом би не познайомити дітей з українськими редакціями, показати їм друкарню, книгарню, познайомити їх з редакторами. Адже це майбутні читачі наших часописів. Відвідуючи Вінніпеґ дайте дітям нагоду скласти вінець перед пам'ятником Шевченка. Це виходить урочисто, святочно і молодь цього ніколи не забуде. А далі — зайдіть з дітьми до українських музеїв, до ґалерій образотворчого мистецтва — їх найбільше є в Торонті. Там їх познайомлять з українськими малярами й їхніми творами. Український світ поза домом в Канаді є дуже багатий і хай діти його пізнають ближче.

Шкільні вакації можуть дати нашим дітям дуже багато корисного, доброго, якщо використаємо в них найкращі можливості.

Б. І. Антонич

БАТЬКІВЩИНА

Що це є батьківщина? — раз питалась Оля,
і батько радо відповів дитині:

— Знай, батьківщина, це ріка, що серед поля
поза селом, гень попід лісом тихо плине,
це в саду нашому дерева, зілля, квіти,
це на ланах пшениця золотоволоса,
це той, що віє з піль пахучий теплий вітер,
це на левадах скошена трава в покосах,
це наші всі пісні і молитви щоденні,
це рідна мова-скарб, якого ти не згубиш,
це небо сине вдень, а серед ночі — темне,
це, моя Олю, все, що ти так щиро любиш".

Повідомляємо читачів

Просимо звернути увагу, що це число, яке виходить є за місяці — червень і липень. Наступне число журнала вийде на початку серпня. Місяць липень це місяць вакацій для редакції.

Просимо пам'ятати, що пошта до „Променя" — передплати, пожертви, матеріяли до поміщування — буде нормально функціонувати.

На руках редакції лишилось ще багато не поміщених матеріялів як з громадської хроніки, так і з річних звітів — все це буде поміщене у свій час за чергою по вакаціях.

Всім нашим читачам бажаємо приємних вакацій і доброго відпочинку.

Редакція і адміністрація

ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ ПІДГОТОВЧОГО КОМІТЕТУ II КОНҐРЕСУ СКВУ

Торонто. — В днях 14 і 15 квітня 1973 р. відбулись тут наради Підготовчого Комітету II Конґресу СКВУ, що відбудеться в днях від 1-4 листопада ц.р. в Торонті, Канаді.

В нарадах взяли участь: о. д-р Василь Кушнір — Голова, Йосиф Лисогір — Заступник Голови, Ігнат Білинський і Микола Плавюк — Секретарі, д-р Петро Кондра, мґр. Іван Іванчук — Члени.

В програмі нарад були звіти Голів Організаційної і Програмової Комісій, М. Плавюк і І. Білинський, про пророблену підготовчу працю комісій в останніх місяцях. Звітодавці ствердили активну участь у праці комісій представників нашого організованого життя, а зокрема відпоручників молодіжних організацій.

Організаційна комісія полагодила справу приміщень на наради Конґресу та імпрези пов'язані з ним.

Святочне відкриття II Конґресу СКВУ передбачене на 1 листопада 1973 року. Усі наради відбуватимуться в готелі „Фоур Сеазонс" в Торонті. В неділю, 4 листопада, відбудеться маніфестація з нагоди II Конґресу в найбільшій залі в Торонті „Мейпл Ліф Ґарденс".

Фінансова комісія започаткувала акцію збирання датків на Фонд II Конґресу СКВУ, яка дотепер дала около 10,000.00 дол. Ця акція проходить серед наших професіоналістів та кооперативних установ і організацій в Канаді й інших країнах, а на місяці вересень-жовтень передбачено широку збірку серед загалу нашого громадянства.

Статутова комісія опрацювала проєкт змін статуту СКВУ, що були розглянені Підготовчим Комітетом і у висліді оформлено остаточний проєкт змін статуту, що буде розісланий складовим організаціям СКВУ до узгіднення.

Програмова комісія намітила доповідачів та керівників семінарів для двох комплексів справ, які будуть предметом розгляду II Конґресу. Перший з них — це „Положення в Україні і завдання української національної спільноти в вільному світі"; другий — це „Методи збереження української національної субстанції і розвиток культурно-суспільного життя українців у країнах їхнього поселення".

Доповідачами і керівниками семінарів будуть висококваліфіковані спеціялісти в поодиноких ділянках нашого громадського життя.

Вирішено зібрати всі програмові матеріяли до кінця місяця червня ц.р. метою надрукувати їх перед Конґресом для інформації делеґатів. Надрукована буде теж Конґресова Книга про діяльність Секретаріяту СКВУ у трьох каденціях.

Наради Підготовчого Комітету попередило спільне засідання з представниками підготовчих комісій:

сен. д-р Павло Юзик — Комісія Зв'язків з неукраїнським світом
д-р Осип Бойко — Фінансова Комісяі
П. Микуляк — Комісія Конґресового Бенкету
мґр. Євген Мастикаш — Комісія Статутова
д-р Микола Кушпета — Комісія Культурних Імпрез.

Чергові наради Підготовчого Комітету намічено на кінець місяця червня ц.р.

Секретаріят Підготовчого Комітету

Вишкіл учителів

ДЛЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ДЕРЖАВНИХ ШКОЛАХ

Педаґоґічний Факультет Манітобського Університету вже другий рік з черги в програму своїх літніх курсів включає курс навчання української мови для вчителів публичних шкіл Канади. Минулого року цим курсом завідував д-р Б. Білаш, координатор навчання мов в публичних школах Вінніпеґу, а цього літа курс провадитиме пані Рома Франко, викладач Саскачеванського Університету в Саскатуні.

Для повного успіху цього важливого курсу, Комітет Українців Канади зложив дня 26 квітня ц.р. Університетові Манітоби з фондів одержаних від Шевченківської Фундації одноразову дотацію в сумі $1,000. З цього спеціяльного фонду гроші будуть вжиті виключно на закуп усіх потрібних підручників та інших вишкільних матеріялів для навчання української мови на Манітобському Університеті.

Розсилаючи повідомлення до англомовної преси про цю дотацію, Манітобський Університет підкреслив, що заінтересування українською мовою в Манітобі постійно зростає. Минулого року в цій провінції навчання української мови відбувалось у 34 державних школах, а цього року число тих шкіл зросло до 54. Крім кандидатів з Манітоби, на цей курс можуть вписуватися учителі державних шкіл з інших провінцій, як наприклад з Альберти, Саскачевану і Онтаріо,

СВІТЛА ПОСТАТЬ ЗАБУТОЇ ГЕРОЇНІ

ОЛЬГА БИТИНСЬКА — одна з багатьох відважних дівчат, яка життя своє віддала за рідну Батьківщину в час Українських Визвольних Змагань 1918-1922 рр.

Ольга народилася в селі на Поділлю в 1900 р. в родині священика. Після смерти батька переїхала родина Битинських до Кам'янця Подільського: мати-вдова з двома синами та дочкою Ольгою. (М. і. старший брат Ольги Микола недавно — 24 грудня 1972 — відійшов у потусторонній світ в Торонті. Полковник Армії Української Народньої Республіки св. п. Микола Битинський був відомий педагог, геральдик, графік і поет).

В Кам'янці-Подільським Ольга закінчила початкову народню школу та 4-х клясову міську школу. З вибухом Першої Світової Війни Ольга з мамою евакувалися на Чернигівщину. Там мали близьку родину: чоловік двоюрідної сестри п. інж. полковник Юрій Ліщина-Мартиненко з дружиною та трьома малими дітьми. Під час большевицького наступу на Україну полк. Ю. Ліщина виїхав з родиною до Києва. З ними виїхала теж і Ольга. Як Комендант одної запільної частини Армії Української Народньої Республіки полк. Ю. Ліщина подався в запілля ворожого фронту. Ольга приєдналася до його частини, як машиністка.

В 1919 р. Армія Української Народньої Республіки примушена була відступити на Захід під натиском переважаючої ворожої московсько-большевицької Армії. При переході через Дністер родину Ліщин та Ольгу заарештували румуни. Військовий суд вислав їх назад в Україну в районі Жванця, де не було ще большевиків. Тоді родина Ліщин і Ольга знов дісталися до Кам'янця-Подільського. Полк. Ю. Ліщина зайняв попереднє своє становище в Армії У.Н.Р. а Ольга знов працювала у нього, як машиністка. Та незабаром в нещасливому випадку полк. Ю. Ліщина-Мартиненко поранив собі руку і виїхав з родиною назад до Кам'янця-Подільського на лікування. Ольга затрималася на станції Комарівці та поселилася в невеликому хуторі своєї тітки Марії Битинської близько містечка Волковинець. Короткий час учителювала в недалекому від хутора селі.

В той час в цих околицях діяв один з повстанських загонів отамана Якова Орла-Гальчевського. З наказу Головного Отамана Симона Петлюри Орел-Гальчевський взяв команду над усіма повстанськими загонами на Правобережній Україні. До одного з повстанських загонів в околицях Волковинецьких хуторів зголосилася молоденька дівчина — Ольга Битинська. Там розпочалася її небезпечна праця, як звязкової повстанських загонів між хуторами, селами Радівці, Вербка і містом Лятичевим.

Після трагічного закінчення Листопадового Походу 1921 р. — другого Зимового Походу — невелика кількість військовиків, які воювали під Командою Юрка Тютюнника і чудом спаслися від смерти під Базаром, були переслідувані большевиками. Особливо шукали відділи отамана Я. Орла-Галчевського в повітах Винницькій, Літинській та Лятичевській. Дісталася большевицька Армія до хуторів Волковинецьких. Як раз тоді в хуторі Марії Битинської була й Ольга. Їх обох большевики заарештували, як також родичок їхніх: Катерину Баликіну, Олександру Маркову з її братом. М. і. брат Маркової Микола загинув при арешті в бійці з чекістами. Жінок вивезли до Винниці, де судив їх революційний трибунал. Їх всіх присудив трибунал до кари смерти. В літі 1922 р. їх було розстріляно у Винниці.

Ольга Битинська зазнала знущань та тяжких тортур в тюрмі та на слідчих допитах перед розстрілом.

Так відійшла від нас молода завзята українська дівчина-героїня, яка життя своє пожертвувала в боротьбі за Волю України. Її імя буде жити вічно серед нас!

Квітень 1973. **Зоя Плітас**

де запотребування на вчителів української мови в державних школах теж стало зростає.

Цей курс має число 63-514 і називається „Теорія і практика навчання української мови". Він починається 4 липня і кінчається 31 серпня ц.р. і дає 6 кредитів. Оплата за курс виносить $85.00. Зголошення треба спрямовувати до: **University of Manitoba, Summer School Office, Winnipeg, Manitoba.**

ЩИРО ВІТАЄМО

Членки відділу Союзу Українок ім. О. Басарабової у Вакав, Саск. вітають центральну управу Союзу Українок Канади, редакцію журнала „Промінь", а оцінюючи працю проводу і редакції засилаємо $25.00 на прес. фонд журнала „Промінь".

Олена Шевчук, голова

Катерина Луцюк, секретарка

ЗА ВІРУ ПРЕДКІВ

В історії українського Народу велику ролю відограло українське жіноцтво. Постать жінки-українки — це живий образ перед нами і перед чужими, що соціяльне положення жінки в Україні завжди було гідне і краще як в інших народів; українська жінка не тільки була завжди остоєю родинного життя, але навіть мала право брати активну участь в громадсько-політичному житті. Українська жінка, це не плекана жінка заходу, яка жила для розваги, ані невільнича жінка сходу. На протязі тисячлітньої історії нашого народу бачимо безліч імен українських жінок і дівчат, що дуже часто у відсутності чоловіка, батька, чи брата сповиті палкою любов'ю до Батьківщини, своїми вчинками і ділами, а дуже часто і героїчною смертю ввійшли у вічний Пантеон Слави.

Не меншу ролю українське жіноцтво відогравало й відограє у збереженні віри Христової, дотримуючись віри предків. — Вже минуло 1000-ліття як свята Ольга, володарка Руси-України, прийняла християнство — вона дбала про заведення віри Христової в Україні. Православна Церква признала її святою, бо вона перша з жінок пануючого роду пізнала вічні вартости Христової віри і цінности Христової науки. Пізніше, в 1049 році, Анна Ярославна (донька Ярослава Мудрого) одружившись з французьким королем Генрихом I, покидаючи Україну взяла з собою святе Євангеліє, на якому складали присягу усі королі Франції. Ця жінка-українка й на чужині не забувала про віру своїх предків.

З прийняттям віри Христової український народ ревно дотримувався святої Православної віри ,присвячуючи велику вагу духовному життю: в першу чергу дбаючи про будови Божих храмів, в яких плекалася та кріпилася ця наша свята віра, яка ушляхотнювала життя вірних та вкорінювала й розвивала в їх душах любов до правди і справедливости.

По всій Україні, не лише в містах, а й в найменших закутинах заселених українцями, пишались Божі храми — це є найкращим доказом, що український народ глибоко віруючий.

В плеканні віри Христової, знов же таки велику ролю відограло українське жіноцтво, яке при вихованню дітей в першу чергу дбало про душу дитини: мати-українка, вже, з молоком впоювала своїй дитині любов до Господа Бога — приносячи немовля в храм Божий і привчаючи його до прийняття Святих Тайн Господніх та навчаючи молитов — це все глибоко впливало на душу дитини, яка сприймала цю святу віру, завдяки чому в будучому ставала з неї віруюча людина; рівночасно дотримувалась вона й традицій свого народу, придаючи велике значення цим чудовим звичаям, до чого діти звикали та, що залишалось в їх пам'яті на все життя. Вже будучи самі батьками — вони старались передавати ту віру з її традиціями своїм дітям.

Це духове життя й стало тривкими підвалинами питомої нашому народові культури, з усіма традиціями, що так відрізняють нас від усіх сусідів та які завжди викликають подив і признання у чужинців.

Втративши свою дорогу Батьківщину український народ опинився на вигнанні, розсіяний по всьому світі, але в якій частині світу не знаходилась би українська еміґрація в першу чергу вона змагалася будувати Божі храми, щоб мати змогу возносити молитви до Господа Бога, у власному храмі, маючи повну волю молитися і служити Богові в нашій вірі, якої наш народ дотримується вже від тисячі літ.

Наше українське жіноцтво і в цьому відограло велику ролю — воно стало громадитись при наших церквах, беручи активну участь у збереженні віри та дотримуючись наших чудових традицій з давніх-давен, бо хоча й далеко від рідних земель, на чужині, кожна свідома мати-українка рахує своїм обов'язком, щоб ці наші традиції передати своїм дітям.

Беручи до уваги, що на рідних землях окупант в жорстокий спосіб розправляється з українським народом, переслідуючи не лише за українську приналежність, а й за віру його предків: Церкви позамикано, величаві храми Божі — свідки нашого славного минулого і незломні докази нашої Національної Правди, обернено на протирелігійні музеї та доми розваги. Духовенство наше переслідуване, як перші християни в часи Нерона. Церква, як і тоді, зійшла в катакомби. Коли їм нічого не вільно творити, коли їм все нищать, руйнують й з усіх наших вікових надбань творять одну жахливу руїну, ми, тут маючи усі можливості, мусимо врятувати те, що залишилося.

Духове життя — є основою українського народу. Тому то не забуваймо, що Українська Нація накладає на всіх нас, що перебувають у вільному світі, обов'язок: збереження не лише національне, а й збереження віри наших предків з віковими її традиціями.

Катерина Мурашко

ГОЛОС МОЛОДІ

До голосу нашої молоді ми завжди раді прислуховуватись, знати, що вона думає, які її погляди на українське життя та багато іншого. Тут поміщуємо ряд думок-аргументів панни Орисі Лучак, учасниці панелевої дискусії під заг. **„Українці поза рамками зорганізованого суспільства."**

Згадана панеля відбулась в Колеґії Св. Андрея 23 березня 1973. Інші учасники панелі: д-р Ізидор Глинка заступав зорганізоване в КУК суспільство, о. В. Василів Церкву, а студентську організацію — п. В. Макаренко і панна Орися Лучак. Предсідником панелі був п. Роман Єренюк. Тему доповіді зреферував д-р І. Глинка.

Орися Лучак, дочка о. прот. Дмитра і добр. Юстини Лучак у Вінніпеґу, студентка Манітобського університету на третьому році факультету загальних наук, активна сумківка, як місцевого відділу при Катедрі Пресв. Тройці, то так само і в провінційній Управі СУМК у Манітобі. Під її проводом відбувся минулої осені, в часі Українського Тижня у Вінніпезі, павільон Червоні Маки. Орися також належить до танцювального ансамблю Русалка у Вінніпезі. Слово Орисі Лучак:

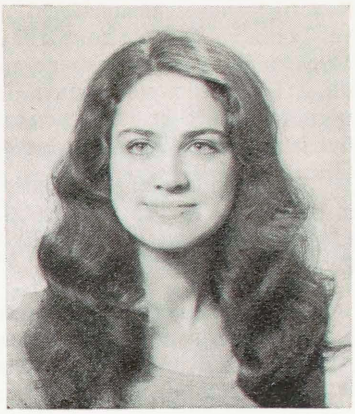

Орися Лучак

Редакція

Маю шану дещо сказати до згаданої теми, але з точки зору молоді, яка з тої чи іншої причини знаходиться поза рамками зорганізованого суспільства — в цьому випадку поза рамками молодечих організацій. На мою думку причини на це є такі:

1. — Батьки — родичі часто самі не належать до жодної організації. Це має відємний вплив на дітей, які виростають без належного виховання й знання про організоване життя. В такій атмосфері, діти від малих літ не мають зацікавлення до організації, бо про них нічого не знають. Коли б батьки належали до якоїсь організації, тоді вони б цікавилися щоб і їхні діти також вписувалися до організації, яка дбала б про добро цих дітей.

2. — Брак комунікації поміж існуючими організаціями. Напр. ТУС, СУК і СУМК часто живуть тільки в собі і не роблять жодних старань, щоб втягати в ряди нових членів. Часто в організаціях витворюються різні, так звані „кліки". Часто одна котрась верства бере верх і домінує над цілою організацією і цим закриває двері до входу новим членам.

3. — До певної міри брак устаткування належної програми, яка б притягала до даної організації нових членів. В даній організації програма може бути дуже вузька і не цікава. Щоб задовольнити потреби молоді, програма мусить бути така, щоб задоволяла дітей різного рівня здібностей та амбіцій. Часто звертається увагу тільки на одну річ, як танки, або спів. Є діти, що до танків і до співу не мають охоти й коли програма на цьому закінчується, тоді може зайти знеохочення до приналежности до такої організації.

4. Молодь при школах витворює своє знайомство, має своїх приятелів, та одиниць, до яких горнеться. Це називається „Пір Ґруп" і це неписані закони часто прив'язують дітей до тої чи іншої групи й тоді тяжче їх від цього навернути до іншої організації, яка має свої формальні сходини та яка накладає на них певні обов'язки.

5. Часто занедбується малих дітей і на них не звертається належної уваги й тому між організацією а цими дітьми стає чуже, холодне відношення.

6. Часто так буває, що родичі не навчають дітей української мови, отже діти погано себе почувають в оточенні, де вживається українська мова. Не знаючи мови, вони не можуть відразу включитися в дану програму й через це вони не мають охоти належати до даної молодечої організації.

7. Молоді люди, які приїжджають до великого міста, часто на фармах не чули про молодечі організації, до них не належали і про організоване життя їм ніхто не говорив, отже вони стоять поза організованим життям.

— Часто буває, що вже дорослаюча молодь, яка приїжджає чи то до університету чи

Колегії, не знає докладно про організоване життя. Таким треба дати докладні інформації та заохотити їх вступати в членство даної організації. Хтось мусить це зробити. Молодь хоче відчути, що хтось нею цікавиться, хтось її потребує і що хтось уважає її за свою.

— Яку ролю в цьому відіграє Колегія, наші виховавчі Інститути по Канаді? Як до цього ставляться наші організації — ТУС, СУК та СУМК?

8. Треба ближче приглянутися до активности й праці в наших старших організаціях. Наприклад у Вінніпезі можна нарахувати понад 700 православних родин. З того в організації ТУС є тільки 50 членів, у СУМК-у старших при Катедрі є 18 сумківців. До СУК належить більше число жінок, але в кожній організації повинно бути багато більше членів. Коли батьки не зорганізовані, тоді і від дітей не можна сподіватися більше.

9. Ось один приклад незацікавлення батьків своєю молоддю. Цієї зими молодь взяла участь в Українському Тижні. Молодь готувалась, працювала більш, як колибудь, але були досить розчаровані тим, що не всі батьки прийшли до їхнього павільону. Не зацікавилися тим, що вони робили! Чи таке ставлення зацікавить молодь взагалі вступати в ряди СУМК-у чи іншої молодечої організації? Думаю що ні.

ВЕЧІР У ШАНУ БОГДАНА ЛЕПКОГО

У 100-річчя народин великого письменника і поета Богдана Лепкого, яке відзначує вся українська спільнота у вільному світі, вклала свою маленьку цеглинку теж наша громада у Вінніпеґу, столиці українців Канади.

Окремий вечір у шану Б. Лепкого зорганізував Гурток Книголюбів з пань Вінніпеґу, що в минулому мали неодну цікаву імпрезу і відбувся він у святковій залі Українського Народного Дому. Голова Гуртка, п-і Софія Залозецька, що безупинно організує всякі культурні виступи, зробила з кількома своїми активістками все, щоб поклін пам'яті письменника і поета мав відповідний формат. Більший портрет сл. п. Б. Лепкого стояв під китицею квітів на почесному столі вечора, за яким поруч пані Голови знайшлися виконавці цілої програми: Головний доповідач П. Сергій Мухин та рецитаторки Галина Коваль, Галя Северинено, Раїса Супрун і Соня Качор. Всі вони ілюстрували головну доповідь С. Мухина, який відмітив Богдана Лепкого, як всеукраїнського письменника, другого — на погляд доповідача — в Галицькій Волості після Івана Франка своєю літературною спадщиною, глибоким патріотизмом, мистецтвом слова та всебічним зацікавленням у тематиці. Так запізналися чи пригадали собі зібрані на залі прозу Б. Лепкого (Г. Коваль — уривок з повісті „Мазепа" і Р. Супрун — „Замість епілогу") і ще більш його поеми (Г. Северинено „В світ за очі") та цілий ряд його дрібніших поезій (С. Качор — вийнятки з різних збірок). Вечір прегарно доповнила своїм сольом наша талановита молода співачка Донна Матейко-Мендрес, що при акомпаніяменті справжнього мистця фортепіяну Тані Воробець відспівала Б. Лепкого „Видиш, брате мій" та М. Шашкевича „Цвітка дрібная", а теж спогади про Б. Лепкого пані Ірини Туркевич-Мартинець з краківського періоду життя письменника та ред. А. Курдидика з зустрічей з ним у Черчі. На залі продавали водночас пропам'ятні марки та коперти Ювілей Б. Лепкого.

Добре слово п-і С. Залозецької вечора, окремий стіл з публікованими творами Ювілята (серед них м. і. збірка „Листки падуть" з 1902 року), що їх приявні цікаво розглядали, та чайок з солодким, яким гостей почастували пані з Гуртка Книголюбів, належали теж до приємної цілости цієї високультурної їх імпрези у п'ятницю 9 лютого ц.р. **(ак)**

Замість квітів на могилу бл. п. Михайла Вакалюка з Ванкуверу, який упокоївся 31 січня 1973 року, в його світлу пам'ять складаю на нев'янучий вінок і засилаю $5.00 на журнал „Промінь". Дружині і синам покійного висловлюю глибоке співчуття.

Анастасія Фіґуш, Ванкувер

— — — —

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. В. Олішевського, батька нашої членки Йосифини Сурмай, який упокоївся 16 січня 1973 р., складаємо нев'янучий вінок і засилаємо $5.00 на журнал „Промінь". Родині покійного висловлюємо глибоке співчуття.

За відділ Доньки України
Марія Присунька — Тандер Бей

— — — —

У світлу пам'ять моєї дорогої і незабутньої дружини, бл. п. Марії, яка відійшла у вічність 17-го вересня 1972 року, залучую $5.00 на журнал „Промінь". Вічна їй Пам'ять

Горем прибитий муж Павло Бербецюк, Вінніпеґ

Чи пам'ятаєте ви голод 1932–1933 р.р. в Україні

Цього року українське громадянство у вільному світі відмічує жалібні 40-ові рокови ни заплянованого Червоною Москвою голоду в Україні, коли там померло голодовою смертю сім мільйонів нашого народу.

Авторка спогадів Н. Кібець, яка часто дописує до нашого журнала переживала ці страшні роки, була свідком страшних картин, хоч була ще дуже молодою. Тут авторка в лагідній формі дає образи цих страшних років у житті нашого народу, яких не можна забути інакше як великої і жорстокої кривди, що її вчинила нашому народові чужа ворожа рука.

Редакція

Ті, хто прийшов з відтам — „советського раю", мої однолітки, напевно пам'ятають, хіба що жили з спеціяльних розпредів (склепи для відповідальних і партійних керівників) і голоду не відчували, а ходили по вулицях з закритими очима і не бачили мертвих.

В 1933 році була я студенткою третього курсу Транспортного Інституту (збудованого в основному силами самих студентів). Будучи ще зовсім молодою на мою долю припала ліквідація проривів в сільському господарстві. Спочатку то були ріжні „суботники", де в пригородних селах — колгоспах пололи буряки, кукурудзу, то боротьба з повінню, а коли прийшов час збирати врожай, знімали з науки і посилали збирати зернові культури, а пізніше цукрові буряки.

Серед моїх товаришів було багато студентів селян, батьки яких працювали в колгоспах. В „добрі часи" — від них нам „городянам" перепадало часом дещо смачненьке: коржики з салом, а то й кусочок сала або масла, сушені вишні або грушки. Нам „городянам" було трудніше з харчами, а в студентську їдальню ми чомусь завжди спізнювались і нам лишалася лише юшка не дивлячись, що меню було наче б то різноманітне. Коли ж почали доводити „плян до двору" і заказали здавати „рештки" державі, то моїм товаришам стало погано. Колгоспники на трудодень почали діставати лише пів кілограма (1¼ фунта) зерна. Щоб виконати плян забирали навіть городину, яку селяни вирощували на своїх присадибних ділянках горох, квасолю, картоплю). Місто відчуло це також. На базарах не було стільки зеленини, як раніш. Хліб на картки і то працюючим пів фунта на день, утриманцям і студентам чверть фунта на день. Що хочеш чи їж чи дивись. Дехто навіть ухитрявся продавати, коли потрібні були гроші, а олії по 100 грам на тиждень — лише працюючим. Про м'ясо, рибу не було й мови, хіба що, хтось тихцем наловить риби в Дніпрі, щоб ніхто не бачив бо могли убити. Коли не коли до крамниць привозили солону тюльку (маленька рибка) і було великим щастям дістати пів фунта. Між іншим приватники (в основному жиди) мали муку і продавали на базарі по 160 рублів за пуд (40 фунтів). Питання, хто міг її купити?

Місто цілковито змінило своє обличчя. Ніхто не звертав уваги, який день, чи світить сонечко, чи дерева розносять пахощі свіжої зелені, всі поспішали, хто на роботу, хто в школу. Трамваї наповнювалися на зупинках з блискавичною швидкістю. То неважно, що пізніше ви не дорахуєтеся ґудзиків, або нематимете калош на ногах, головне — хоч ногу поставити на підніжку трамвая та за ручку зачепитися. Були й такі, що вмощувалися на буферах. Трамвай їхав обліплений людськими тілами, як вощина бджолами, а знаєте чому? — бо вийшов закон: — за спізнення на роботу на 5-ть хвилин — догана в послужному списку; 10 хв. — строга догана, а 15-ть хвилин — півроку в'язниці. Студенти переважно йшли пішки. Появилися черги. Доставка хліба в крамниці стала не регулярною. Можна було простояти цілу ніч до ранку, та й то крадькома бо міліція розганяла, люди знаходили всякі засоби — переховувалися в підворотні будинків, складали списки, а ранком продавщиця відкриваючи крамницю могла заявити: „хліб буде о 12 дня", а треба ж іти на роботу і черга розсипалася. Добре, як є дідусь або бабуня, то вони заступлять чергу, а у мене — мама на роботу, а я до школи. Часто було так, що ділили пів фунта хліба на два або три дні. В їдальні, юшка стала така рідка, що ми назвали її „баландою" лише те, що гаряча.

З сіл почали приходити до міста голодні діти і жінки. Деяким чоловікам удавалось пробратися на Донбас — там шахтарів годували порівнюючи з нами — добре. Вони могли купити в крамниці: хліб, оселедці навіть цукор. Сільські діти брудні, пухлі або як кістяки обтягнуті шкірою ставали й собі в чергу (вони карток не мали), їх викидали, сварили чого вони понаїздили, діти плакали і знову пхалися в чергу. Інші застоювали, казали: — може хоч крихот від різаного хліба продавщиця зможе їм дати, а інші кликали міліціонера і він забирав їх ніхто не знав куди. Появилося багато безпритуль-

них — „малих правопорушників". Частіше на вулицях стали появлятися голодні в більшості жінки з дітьми і старі селяни. Їх не пускали в місто, робили застави за містом, але вони, наче вода просочувались крізь найменші щілини. А скільки вмирало їх. Сидить на хідникові, мисочка біля неї, дасиш кусочок хліба, а вона вже не може їсти, тільки дивиться і тримає дитину біля порожніх грудей. Була робота і міліціонерам — дивитися, щоб на головних вулицях не було мертвих. Бачили все це ми. Товариші наші плакали тихцем — лише перед найближчими товаришами, що померли їх тато чи мама і не знають, де інші рідні, а нам учителі політграмоти казали; що селяне не справляються із збіркою врожаю і наш обов'язок допомогти їм.

І ось одної суботи без попередження навантажили нас на трьохтонку (тягарова машина) і повезли у Верхнєдніпровський район до колгоспу не пам'ятаю зараз його назви, збирати овес (я ще й досі маю знак на лівій нозі). Приїхали ми надвечір. Їхали майже цілий день. Голодні. Наш керівник сказав, що буде чекати обід на нас. Розвантажили нас в степу біля якоїсь стайні, ніде нікого і нічого. Питаємо: — де ж обід чи вечеря, що маємо їсти, ми ж голодні? А він: — „бачите, які тут порядки, завтра подзвоню в Райком". А де ж спати? — покищо в стайні. Наносіть сіна і якось перебудете ніч. Це якось було цілий місяць. Ніхто з нас не був приготований на такий довгий час, думали — день, два. Обірвалися, черевики подерли на стерні, а ще гірше було те, що почули пізніше від місцевих селян, а потім і самі бачили. Ми все дивувалися, чому недозволяють нам піти в село. Деякі хлопці мали гроші при собі і звичайно думали купити в селі хліба й молока, але — сувора заборона. Найшлися смільчаки. Троє хлопців пішли таки вночі в село. Ніч була ясна місячна, свіжий вітрець прохолоджував втомлені тіла незвичні до такої роботи. Хотілося хлюпнутися в річку і лежати аж поки не пройде втома, а річки близько не було, лише під стайнею стояла бочка з старою зацвілою дощовою водою, в якій плавали пуголовки. Я з товаришкою дуже боялися, щоб хтось не помітив їхньої відсутності та й апетит на хліб та молоко був великий. Знали, як принесуть то з нами поділяться. Ми майже не спали. В стайні була задуха, хтось хропів, хтось щось говорив, а може просто нервове напруження. Над ранком прийшли наші мандрівники без хліба і молока. На наше запитання — махнули рукою і сказали: — „не питайте"... „Тепер ми знаємо, чому нас не пускають в село"... Безумовно, пізніше й ми дізнались. Зморені безсонною ніччю, хотілося спати, особливо над ранком, а сонечко, як і завжди виходило з обрію і йому не було ніякого діла до нас зморених, голодних студентів.

Ранком привозили нам кулешу — не чумацьку — ні! Але краще ніж нічого. Дехто нарікав, бо це ж на цілий день. Голова колгоспу лише казав: — „дякуйте й за це, наші люди й цього не мають". По тижні, до нас почали приходити жінки з села і працювати з нами, за це вони діставали також куліш і кусочок хліба, чорного гливкуватого, такого самого, як і ми, але все ж таки хліба. Згодом і малі діти почали приходити з матерями — збирали колоски. На полі нічого не сміло лишитися. Якось одного разу недалеко від нашої бригади голова колгоспу почав сварити жінку-селянку, що працювала з нами і заставляв її вивертати пазуху. Ми поставали і не знали в чім справа. Оказалося, що вона крала колоски і ховала в пазуху. У неї бачите було ще троє дітей дома. Меншого хлопчика вона брала з собою і він годувався з нею, а тим, думала наварити овсяної каші. Чи це перший раз, чи вона й раніше брала ніхто з нас не придивлявся і не звертав уваги. Наш керівник закинув нам недбальство — „вороги розкрадають колгоспний хліб, а ми не пильнуємо". Жінка плакала, благала голову колгоспу простити, а ми дивувалися, що за колоски зібрані на землі мордують жінку, коли всі знають, що у неї дома голодні діти. Наші прохання за неї не увінчалися успіхом. Нам ще пригрозили, щоб ми не пащекували, якщо не хочемо мати клопоту. Жінку забрали і ми більше її не бачили. Після цього випадку, кожний з нас не доїдав своєї кулеші й хліба й ділилися з жінками, що працювали з нами.

Великою радістю було, коли по місяці „приємного відпочинку" десь о півночі приїхав грузовик і забрав нас додому. Це був пам'ятний на ціле життя місяць. Приїхала додому, а дома гість. Мамина сестра приїхала з села і привезла новини і хліб на показ, який вони їдять (лобода, кора з дерева і картопляне лушпиння), казала, що повитягали всі корінці, що лишилися з минулого року в землі. В селі не знайдете ні котів, ні собак навіть гайвороння обминає село. Сумною новиною була смерть родини маминої середущої сестри. Їх рзостріляли за те, що її чоловік виміняв десь мішок зерна, привіз і сховав у ямі, а сусід бачив, заявив у сільраду,

(Докінчення на стор. 12)

П. Щуровська

Перші кроки підготовчої праці перед від'їздом закордон Української Республіканської Капелі у 1919 році

(Уривок зі спогадів помічниці головного диригента та його заступника)

(Докінчення)

Почали ми радитись, що далі робити. Навіть з'явилась думка вислати мене, як жінку до міністра. Коли раптом в наш вагон входить ад'ютант і каже: „П. міністер переказує, якщо ви на свій риск відважуєтеся їхати, то він дозволить причепити ваш вагон до нашого поїзду. Але зважаючи на те, що залізниця далі за свідоцтвом провідника цієї станції (того чоловічка невідомої функції, про якого я згадувала), занесена снігом, ваші чоловіки мусять приєднатися до нашої частини і поїхати на паровозі допомогти нам вичистити від снігу колію. За це п. міністр обіцяє нагодувати і почастувати чаркою".

Зануджені співаки з захопленням прийняли цю пропозицію і за короткий час паровоз, обліплений з усіх боків людьми і лопатами, вирушив десь коло 10-ї години вночі в дорогу. Вищезгаданий чоловічок взявся бути провідником і примостився біля машиніста, який цієї залізничої ліні не знав і по ній вперше їхав. Годин через дві-три повернулись назад. Співаки освіжились здорово фізичною працею, тим більше що мали можливість наїстись і випити по чарці горілки. Кілька пляшок вина принесли, щоб почастувати жінок. Нас причепили десь на кінець поїзда за пульманівськими вагонами. З паровозу почало ширитись тепло. Співаки розташувалися на своїх полицях на ніч і ми коло 2-ї години рушили. Запанувала тиша, спокій і задоволення, але ненадовго. Не пройшло й години спокійної нешвидкої їзди, як відчувся солідний поштовх, так що дехто з членів хору опинився на підлозі. Заскреготали гальми пульманівських вагонів і... поїзд зупинився. Призвичаєні до різних перепитій нашої неспокійної й вередливої дороги, ми не дуже звернули увагу на подію. Той, хто несподівано опинився на підлозі почухав трохи потилицю, сусіди злегка над ним покепкували і тим би може це скінчилось. Всі ми чекали, що швидко вирушимо далі, але почулися віддалені кроки і зойки. Стало ясним, що трапилося нещастя. Щоб не наводити паніки, особливо на жіноцтво, Стеценко, Тучапський і я дали роспорядження співакам не виходити, а самі пішли довідатись що там сталось.

Вийшовши з вагону ми були приголомшені страшною картиною: паровоз на закруті колеї стояв майже сторч, до „таємничого" вагона 3-тя кляса за тендером врізався сусідній пульманівський, і з тієї купи вилітало полум'я. Видно, що військовики поралися коло поранених, їх виносили й витягали з розбитого вагона. Стояв гамір, крик і стогін потерпілих. Ми поспішили вперед. Поки ми дібрались по снігу до місця випадку, вогонь вже погасили. Кілька поранених лежало в полі на шинелях. Біля паровозу стояв збентежений і розгублений машиніст. У нього з очей котились сльози. Поруч нього був ад'ютант міністра з якимсь офіцером, які його допитували і складали протокол. Машиніст відповідав уривчасто і все повторював: „Така ж була машина, така машина!..." Виявилося, що за закрутом на колії лежала велика кучугура снігу, про яку, видно провідник добре знав і при чищені колеї затаїв. Під час їзди він все спонукував машиніста до прискорення їзди, а перед самим закрутом вискочив з паровоза і подався геть. На щастя машиніст замість прискорення сповільнював і тим запобіг загальній катастрофі для всіх пасажирів. Тут таки виявилося, що провідник був агентом, висланим спеціяльно для атентатів на визначних осіб. Звичайно, військовим було не до нас.

Стало ясним, що колія була захаращена на довгий час і дальша їзда стала неможливою. З роспорядження військового начальника, вояки метнулися до найближчих сіл реквірувати селянські підводи і в першу чергу відвезли ранених, а потім і військове майно. Нам порадили йти пішки до недалеких сіл і там найняти підводи, щоб, нарешті, дістатись до нашої мети — Кам'янця Подільського. Хтось із спритних співаків запропонував, що він піде і найме підводу, щоб скласти на неї пакунки і посадити декого з жінок, знесилених довгою і страждальною дорогою. І справді, на ранок, коли вже добре розвиднілось, приїхав він на великих санях вистелених соломою. Туди поскладали що хто мав з баґажу, кілька жінок примостились зверху, а ми всі, перед тим не спавши цілу ніч, побрели за підводою полем.

При писанні цих рядків, мені здається прямо неймовірним, як це все можна було витримати й пережити. Але всі ми тоді були молоді, а молодість може багато дечого подолати. Десь перед полуднем добралися ми до якогось села і порозходилися по селянських хатах. Кожний з нас перш за все в міру своєї кишені старався заспокоїти голод, а дехто й приліг, якщо знайшов у селянській хаті вільний куток. Тим часом Стеценко з співаками пішли по хатах наймати підводи до Кам'янця-Подільського. Небагато знайшлось серед селян хто мав коней і сані та й заможніші не дуже радо годилися пускатися в далеку майже 40-верстну дорогу. Навіть заробіток їх не приваблював. Стеценко обіцяв добру заплату, бо сподівався в Кам'янці-Подільському знайти якусь фінансову установу, яка би позичила гроші на конечні потреби капелі. Вже полудень минув, почало смеркатись, а нашим людям пощастило з трудом найти 5-6 підвод, коли нам було потрібно принаймні 10-12. Вже стемніло, коли підводи почали шикуватись в дорогу і тут виявилось, що шлях наш йшов в одному місці між невеличкими обабічними лісками, а там, кажуть залягли розбійники, що нападають на подорожніх. Цього ще бракувало. Щоб не наводити паніки, особливо на жіноцтво, вирішили ми з Стеценком затаїти ці чутки. Треба було тільки умовити і заспокоїти погоничів. Де й набралося хоробрости і красномовства в Стеценка. Йому вдалося нарешті досягти бажаного результату. Вирішили, що Стеценко з Тучапським поїдуть наперед першими саньми, а я з одним співаком і співачкою будемо їхати останніми. Була тиха, морозна ніч. На наші сани — ґринджоли намостили соломи, але жодної дошки-спинки в них не було. Я сіла посередині, напроти мене двоє згаданих співаків, а спереду фурман, молодий хлопчина. Їхати прийшлось в глибокій наїжджений колії, з якої важко було б вибратися незграбним селянським ґринджолам. Сніг під полозами саней хрустить, навколо моторошна тиша, тільки час від часу хлопчина погукує на коней. Втома бере своє. Мої капеляне щільно обгорнувшись не дуже теплим одягом та притулившись одно до одного, дрімали. Мені було тепло у моєму кожусі, ноги я встромила в солому, але втома й мене змогла, спершу я почала куняти а потім таки й якслід заснула. Коли раптом прокидаюся на снігу, підо мною трошки соломи і не відчуваю ніякого руху. Бачу — мої сані далеченько від'їхали. Видно що я заснувши зсунулася з саней й опинилась на снігу. Перелякана почала я гукати аж тих двоє на санях почули та зупинили підводу. Поки я дійшла до саней, поки знов всі умостились, наша фіра відстала таки далеченько від інших. Свідомість відстання від гурта навела на погонича страх і він почав підганяти коней. Конячки були миршаві. Зате гуканя нашого хлопця в тиху морозну ніч почули передні підводи і надали цим звукам свого особливого значення. Настав переполох, тимбільше, що й ліси вже на обрії показалися. Всі фурмани ніби по команді стали на ноги і з криком вдарили по конях. А тут ще й жіноцтво заголосило. Пачалася паніка і постала небезпека, що наші капеляни розгубляться по дорозі. Тоді винахідливий Стеценко став на ноги в передніх санях і махаючи руками закричав: „Не бійтеся, нічого не станеться, я маю револьвер". (Звичайно — жодного револьверу в нього не було). Галас припинився та й ліски вже були поблизу. Наш фурман догнав валку і всі зо страхом під'їжджали до небезпечного місця. Коли доїхали до лісків, фурман першої підводи хльоснув батогом, аж луна пішла, за ним інші і наша валка проскочила місце, якого ми всі так боялися. Потім всі заспокоїлися.

Вже таки добре розвиднілось, коли ми нарешті побачили будинки Кам'янця-Подільського, де тоді частинно перебував уряд нашої республіки зі своїми установами. Стеценко добре ознайомлений з містом скомандував всім їхати до певного будинку і чекати розпорядчика з Просвіти, який мав зайнятися розташуванням співаків по хатах. Сам же Стеценко з Тучапським подалися до Просвіти, і мені сказали їхати туди ж. Стеценко попросив мене почекати на підводі, доки не вишле грошей, щоб розрахуватися з візником.

Стомлений і переденервований Стеценко, зайшовши в будинок Просвіти, був надто щасливий побачити чільних провідників Просвіти, щоб розповісти їм про щасливе прибуття інституції, яку йому вдалось зберегти всупереч страшним лихам і пригодам у дорозі. Вони там так заговорились, що про мене забули. І тільки коли я послала в будинок візника, всі вони вибігли і почали вибачатись. Заходити в Просвіту мені не хотілося, тільки би вже десь розташуватися і спокійно заснути. Примостили мене в убогій кімнатці жида-крамара, куди мене відпровадив один зі співаків. Хоч жидівська постіль була дуже підозрілої чистоти, доки господиня не прикрила простиралом матраца, але мені все вже було таке байдуже, що я поборовши свій панічний страх перед блощицями,

звалилась на ліжко в мент заснула.

Так закінчилася многостраждальна подорож частини Української Республіканської Капелі, яка була так досконало організована і докладно продумана при виборі тих найкращих, якими має всі підстави пишатися наша дорога Батьківщина. Незабаром прибув з Галичини і сам Кошиць, щоб разом зі своїми співробітниками в Художній раді — профес. Тучапським і мною — доповнити до належної кількості вокальної потреби по силі і звучності стан капелі і розпочати інтенсивну працю для найшвидшого від'їзду капелі закордон. Пригадую, коли я оповідала свої незабутні враження зі співок у Києві при наявности строго вибраних співаків, якими я мала честь і щастя керувати, Кошиць заплакав і сказав: „Ціле життя я мріяв мати під своїм керівництвом досконалий у вокальному відношенні хор, з яким можна було б дійсно творити те, чим повна душа диригента, але зла недоля мені цього не дозволила". Можна собі уявити, яке чудо створив би цей геніяльний диригент з добірними голосами з маси чудових, незрівняних співаків нашої обдарованої Батьківщини, коли хор, створений пізніше, який можна схарактеризувати, як хор середньої якости, але добре випрацьований і злагоджений під незрівняним керівництвом Кошиця міг придбати собі невмируще ім'я і достойно репрезентувати нашу рідну Україну.

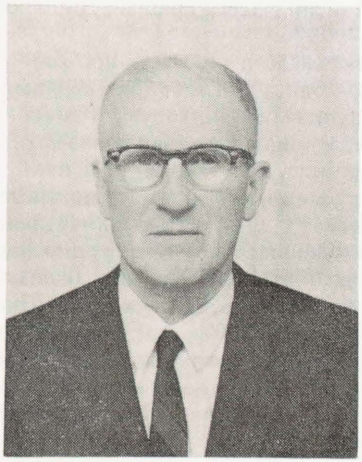

У першу річницю смерти (8-то квітня 1973 р.) мого незабутнього чоловіка, бл. п. інж. Івана Янішевського, у його світлу пам'ять прошу ласково прийняти від мене скромний дар на пресовий фонд журнала „Промінь" — $20.00.

Ганна Янішевська, Торонто

— — — —

У третю річницю смерти мого дорогого мужа, бл. п. Петра Бугери, який упокоївся 24-го червня 1970 року, складаю $10.00 на нев'янучий вінок в його світлу пам'ять на журнал „Промінь".

Дружина Павліна Бугера, Роблін

— — — —

В першу річницю смерти мого дорого батька, бл. п. п. Олекси Деревянчука, який відійшов від нас 14-го травня 1972, в його пам'ять складаю $5.00 на пресовий фонд нашого журнала „Промінь", як нев'янучий вінок на його могилу.

Дочка Анна Подольська, Вайта, Ман.

— — — —

Складаємо нев'янучий вінок у незабутню пам'ять мого дорогого мужа, бл. п. Василя Капця, який упокоївся 10 квітня 1969 року, в його світлу пам'ять складаю на прес. фонд журнала „Промінь" $5.00.

Анна Капець, Роблин, Ман.

Складаємо нев'янучий вінок в пам'ять наших дорогих рідних: брата Володимира Українця, його дружини Марусі, їх дітей — Юрчика і Гані, які згинули при зударі з поїздом 14 років тому — 24 червня 1959-го року. Також тато Юрій і мама Петруня Українець, які відійшли — тато 1964, а мама 1969. Ми все з Вами наші найдорожчі. В їх світлу пам'ять складаємо $10.00 на журнал „Промінь".

Сестри — Марія і Стефанія і брат Данило Українець, Гамільтон

— — — —

У сьому річницю смерти мого найдорожчого незабутнього мужа, бл. п. Стефана Білінського, який упокоївся 3 червня 1966 року, в його світлу пам'ять, складаємо нев'янучий вінок і засилаю $5.00 на журнал „Промінь".

Дружина Анастасія Білінська, Брентфорд

— — — —

Складаю нев'янучі вінки в пам'ять моїх дорогих: мужа — бл. п. Гаврила Гарасима, який відійшов від нас 11-го лютого 1970 року і моєї доні, бл. п. Славки Майнерик, яка відійшла 28-го червня 1968 року, складаю в їх світлу пам'ять $5.00 на фонд журнала „Промінь".

Анастасія Гарасим, Тандер Бей

— — — —

У світлу пам'ять наших дорогих і незабутніх нам — маму, бл. п. Ірину Бабій, упокоїлась (1961), вуйка, бл. п. Івана й його дружину Євдокію Бабій (упокоїлась 1971). Замість китиці квітів засилаємо $5.00 на журнал „Промінь".

Андрій і Анна Бабій, Монтреал

— — — —

Кладемо нев'янучий вінок у пам'ять нашого дорого сина і брата, бл. п. д-ра Романа Магуса, який відійшов з цього світу трагічною смертю 13-го травня 1971 року. Замість квітів складаємо $5.00 на журнал „Промінь".

Михайло і Стефанія Магус — родичі Галина і Зенон — Едмонтон

— — — —

Замість квітів на свіжу могилу нашого дорогого діда, бл. п. Івана Буряника, який упокоївся 13-го березня 1973 року в Айтуні, Саск., складаємо в його світлу пам'ять нев'янучий вінок і засилаємо $15.00 на журнал „Промінь".

Внуки — Доня, Михайлина й Дарій Буряник, Ванкувер, Б.К.

Як я малюю

Розповідає народна художниця
МАРІЯ БУРЯК
із села Ковалин, що на Київщині

Читаю газети. Вони хвалять мене за малюнки. Людям подобаються квіти, птиці, всякі орнаменти, котрі виходять з-під моєї руки. Скільки я їх створила — не знаю. Може, тисячу, а може більше. Чимало їх купили музеї — у Переяславі-Хмельницькому й Києві, багато я дарую людям, котрі просто приїздять до мене. Дуже тепер цікавляться народним малюванням.

Народилась і все життя прожила я в селі Ковалин, що на Київщині. Село розташоване близько від стародавнього історичного містечка Переяслава-Хмельницького. Тут бували Богдан Хмельницький із своїм славним військом запорозьким, Григорій Сковорода, Тарас Шевченко.

У нашому селі завжди, скільки себе пам'ятаю, жило і живе народне мистецтво, різні поетичні обряди.

Так, кожна жінка або вишивала квітчасті рушники і скатертки, або ткала красиві килими і рядна. Любили жінки і малювати — малювали червоні квіти на білих стінах, скринях і полицях для посуду.

Колядки і щедрівки, весняні гаївки і маївки, купальські пісні — де ж воно все оте взялось у народу, таке красиве і поетичне? І молодь не забуває всього того, не каже, що то старе і віджиле.

Як я почала малювати? . . Спочатку вишивала. Дуже багато вишивала. Найбільше — рушники. З великими квітами найрізноманітніших кольорів. Потім якось взяла до рук пензель і фарби. Малювала так, як і наші сільські жінки, коли хотіли прикрасити стіни. Спочатку виходили квіти — такі, як на вишивках. Потім почала поміж квітів садовити різних птахів. Найчастіше то були фантастичні жар-птиці, яких немає у природі, але зате їх можна вимальовувати красивими, різноколірними.

Перші мої роботи купив Київський музей українського народного декоративного мистецтва. Заплатили чималі гроші. Потім я спробувала малювати людей, будинки і звірів. Так з'явилася картина „Вечір на Івана Купала", де я розповіла про красиве наше свято. На аркуші були і купальські вогнища, через які стрибають хлопці й дівчата, і вінки, котрі дівчата пускають по воді, і загадковий цвіт папороті.

На інших картинах я зобразила Мавку з „Лісової пісні!" Лесі Українки, Дорошенка, церкву.

Намалювала я і леґенду про своє село. Кажуть, що колись тут проходив козацький шлях. Козаки зупинялись підковувати коней. Звідси й пішло село Ковалів, а тепер називають його Ковалин.

Якщо, може, хтось думає, що я цілими днями малюю, то помиляється. Хочу знати і про мистецтво інших — тож маю дома чимало художніх альбомів. Вічність цілу б сиділа і розглядала картини великої української чарівниці Катерини Білокур. Так могла малювати тільки царівна кольору. Вона теж була селянкою. Зачудовано розглядаю і альбоми з репродукціями з картин Ганни Собачко-Шостак та Марії Приймаченко.

З НАГОДИ ДНЯ УРОДИН

В м. червні ц. р. мені сповниться 70 років. У подяку Богові, що дозволив мені у здоров'ї дожити до 70-ліття, складаю на прес. фонд журнала „Промінь" $10.00.

Анна П. Ціпивник, Мелфорт, Саск.

ГОЛОД 1932-33 рр. — з стор. 7

прийшли активісти, заставили відкопати зерно і в тій же ямі убили їх, а восьмилітню донечку їхню штовхнули туди ж і засипали живцем землею.

Попередні події і новини, які привезла мамина сестра відбилися на мойому здоров'ї, до того я дістала закарджження крові лімфатичних судин лівої ноги, пролежала хворою десять місяців, майже не лишилося ноги, але дякувати Богові — Він не лишив мене й я ще змогла приїхати в Америку і через сорок років писати спогади про страшне минуле.

Травень 1973 р.

Наталія Кібець

Михайло Стельмах

Гуси-лебеді летять

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

(Скорочене)

На човнику й веслі від нас від'їхав травень. Він прихопив із собою сині дощі, зелений шум та солов'їний спів, і в село, через тини, заглянуло літо.

Так, наче казку, говорить моя мати. Ще вона каже, що найбільше див у світі робиться влітку на світанні, це саме тоді, коли мені так хочеться спати. От і зараз, насурмонений і заспаний, я стою посеред хати, не знаючи, де й що шукати. А матір, уже оброшена, прийшла з городчика та й лагідно-лагідно кладе мені на плече руку, а очима показує на розчинене вікно й таємниче питає:

— Михайлику, ти нічого не чуєш?

Дід, глянувши на матір, пускає посмішку в бороду й мовчить. А я дивлюсь на сизий від роси городець, на розпатлані дерева саду, на віхті туману, що плутається між їхніми кронами і землею, на ледь-ледь окреслені стріхи, прислухаючись до всього, але чую тільки вранішню журбу роси.

— Не чуєш, як літо пішло нашим городом? — дивується мати.

— Ні, — кажу я з жалем; але враз уявляю собі, як десь неподалік у квітчастій, кинутій на плечі хустці широко бреде туманом літо, і од мене зразу відлітає сон.

— Ось ходімо подивимось хоч на його сліди, — так само таємниче говорить мати, і ми виходимо з оселі, мати посміхаючись, а я позіхаючи. Біля самого порога з нами вітається аж задимлена росою вишня. — Ось бачиш, сьогодні літечко торкнулось руками до ягід, і вони почали паленіти.

Я дивлюсь на вишні, і в них справді то тут, то там паленіють розпухлі щічки. А мати вже показує, що на покручі гороху з'явився ще сонний перший цвіт, а на ранній груші шаріють грушки, оті, що віясто придивляються до землі. І все це диво зробило літо за одну-однісеньку ніч та й пішло собі далі, щоб на світанні, коли я сплю, знову заглянути до нас. Як би мені припильнувати його?

— Добрий ранок, тітко Ганно! — біля перелазу з'являється попова наймичка Мар'яна. Її високі здивовані брови, і красиві вінчики вій, і ранково сині очі, і вогкі, напіврозкриті уста чаять у собі стільки молодечого завзяття і радості, що й мені, соньку, стає веселіше.

— Добрий ранок, непосидо, — посміхається мати. — Куди так зарання чешеш?

— До вас. Можна?

— То чом не можна?

Мар'яна, майнувши важкими косами, похлоп'ячи перестрибує перелаз і одразу ж оглядається, чи не зачепилась спідницею. Ні, все обійшлося.

— Які в тебе квіти гарні, — придивляється мати до рукавів Мар'яниної сорочки.

Дівчина зраділа від похвали і довірливо сказала:

— Бо так чогось хочеться гарного в світі і для себе, і для людей, — та відразу ж спохватилась, чогось засоромилась і з жалем кивнула на мене: — Раненько ви його, малого, будите.

— Раненько, — якось змовницьки подивилась мати на дівчину, — бо все хочеться показати йому, як удосвіта по селу ходить літо.

— Хіба що так, — похитала головою Мар'яна і чогось зітхнула. — Ти Михайлику, й досі не бачив літа?

— Не бачив, Мар'яно.

— То ще побачиш: твоє все попереду. Ти сьогодні пасти в ліси чи на перелоги збираєшся?

— Куди дідусь скаже.

— Катай у ліси. Знаєш, де Якимівська загорода?

— Чом не знаю.

— Там біля загороди попасеш конягу, а в загороді нарвеш собі черешень.

— Еге, нарвеш, коли вони ще не достигли.

— Достигли.

— Та не може бути: учора скільки лісу збродив — і скрізь одні зелепухи.

— То були, Михайлику, видать, чорні черешні, а до білих, ранніх, уже торкнулося літо. Ти не бачив, які вони в Якимівській загороді? Великі-великі, а щічки з одного боку підрожевлені. Поїдеш?

— Поїхати не штука, — засумнівався я. — Та чи не перепаде мені за ті черешні?

— Не бійся: я вчора сказала дядькові Якиму, щоб він тобі дозволив нарвати черешень, бо подумала, що ти не відмовишся од такого діла.

— От спасибі, Мар'яно!

— Спасибі не відбудеш: принесеш мені кілька найкращих ягідок на сережки, — показала на вухо, засміялася і тихіше заговорила до

матері: — Аби ви знали, тіточко, який мені сьогодні сон приснився!

— Розкажи — знатиму.

Над синіми очима зворушливо затріпотіли вії:

— Сниться мені, наче я в своєму селі і в своїй хаті вимішую вдосвіта діжу, а до мого вікна підійшов місяць вповні й придивляється, що я роблю. В цю часинку до хати заходить моя тітка і питається:

— Кому ти, Мар'яно, місиш діжу?

А я тихенько їй: — Оцьому місяцю ясному...

Що ви скажете на таке диво?

Мати посміхнулась так, що радість і смуток затріпотіли на її устах і зморшках, що йшли від них:

— Скажу тобі, Мар'яно, що скоро ти міситимеш діжу не попаді, а своєму місяцю.

— О, таке й придумаєте, — засоромилась, спаленіла дівчина, а в ямках її заграла радість.

— Хай тільки ясно світить тобі твій місяць, — зітхнула мати.

Дівчина припала до неї, щось зашепотіла на вухо, а потім похопилась:

— Побіжу...

— Віхола та й годі. І де вона в Бога зростає ця краса, і кого вона виворожить собі? — посміхнулась їй услід мати, а далі зажурилась: — Коли б їй трапилась хороша пара. А то, не дай Бог, попадеться казна-що й розтопче молодий вік, наче квітку на дорозі.

Не знаю чому, але мати моя завжди вболівала над долею наймичок, убогих дівчат, особливо тих, що виходять заміж у чужу сторону. Тому й молодість майже щодня маяла косами в нашій хаті. Яких тільки пісень не переспівала вона з моєю матір'ю, яких тільки таємниць не розказала їй. Навіть у недоброї пам'яті тисяча дев'ятсот тридцять сьомий рік, коли над моєю, тоді кучерявою, головою нависло нещастя, мати, як могла, удень втішала мене своєю і дівочою піснею, а вночі при зорях плачем молила долю, щоб вона була справедливою до її дитини.

— Мамо, то я поїду сьогодні в Якимівську загороду.

— А не заблудиш, сину?

— Я ж казав, що дорогу знаю.

— І звідки це знаття? — дивується мати. Я сама, надійсь, не трапила б туди.

— Жінки чогось погано запам'ятовують лісові урочища, — кажу трохи спогорда, а сам і не признаюся, що не раз губив дорогу в лісах. Та я їх так люблю, так зріднився з ними, що навіть колишні прикрощі тепер згадуються з усміхом.

А була ж у мене одна пригода, про яку й досі нікому не казав. Перед зеленими святами довелося мені повести Обмінну на ніч у ліси. Знаючи норов нашої шкапи, я дуже боявся щоб вона кудись не забрела в спаш або не прибилась у чиюсь загороду. Тоді хтось займе її — і шукай вітра в полі. Тому я домудрувався зробити ось так: довгий вуздечковий повід прив'язав собі до ноги, насунув кашкета на вуха й ліг спати. Обмінна попасається, потроху тягне мене за собою, а я то прокидаюсь, то знов засинаю. І треба ж було, щоб вона світанням чогось схарапудилась і гайнула в туман, волочачи мене по землі. Поки я, вдарившись об кілька пеньків, скочив на ноги, з моїх очей, як з коминів, розліталися іскри й підпалювали дерева. Напевне, тільки туман і роса врятували їх від пожежі. Днів зо два тоді гуділи жорна в моїй голові, але я тримався, як і належало хлопцеві...

Після сніданку я перекинув торбу через плече і вивів із стаєньки нашу вреднючу-превреднючу сиву кобилу, яка тримає в синіх очах настороженість, потаємність і той підступний вогник, що уміє одразу спалахнути злобою. Це ж треба домудритися, щоб за свої гроші доп'ясти ось таку напасть!

Уже сонце потроху почало визбирувати росу ,коли я доїхав до Якимівської загорожі. Вона була обнесена веселим свіжообструганим воринням, за ним спадисто ішла під сонцем висока трава. Тут червоніли хрещики дикої гвоздики, красувався перестріч гайовий, хвалилася білими віночками ромашка і все з кимсь переморгувалась тендітна віяста метлиця. А над травою височіли безладно розкидані черешні, груші й напатлані кислиці.

На другій половині огорожі стояли у вбогих, дідівських шапках старі дуплянки й з десяток вуликів, а до них тулився свіженький курінь. Я зіскакую з коняки й раптом завмираю на зазіленій дорозі: попід тим краєм воринння, на яке густолісся кинуло тіні, співаючи, майнула жіноча постать. Накинута на її плечі квітчаста хустина, піднесені вгору руки і неквапліва хода нагадали мені ранкові слова матері. Може, це й справді не жінка, а саме літо йде собі загородами, лісами і, співаючи, нахиляється до суничників і грибовищ, підіймає руки до плодючого дерева?

Жіноча постать зникає у лісі, а я починаю придивлятися, чи не лишила вона за собою якогось сліду. Біля самої дороги проглянула роз-

(Продовження на стор. 17)

PROMIN

Vol. XIV, 6-7 ENGLISH SECTION June-July, 1973

ENJOYABLE AND INFORMATIVE

*** on the wintry prairies... while thinking of one "man in sheepskin: my grandfather — who had come to North America in search of a better life for his children...

For two years nothing was talked about in the house but Canada and Canada. When I saw that they'd go on gnawing me in my old age if I didn't go, I went and sold everything. My sons don't want to be hired hands...
("The Stone Cross" — by Vasyl Stefanyk)

The fate of the land — starved Ukrainian immigrant who found a haven in Canada, has been a central theme in many works by Canadian Ukrainian writers. Two of the foremost authors are Ilia Kiriak and Vera Lysenko.

Ilia Kiriak (1888-1955) came to Canada at the age of eighteen, and became one of the first teachers in the Ukrainian districts of northern Alberta. Vera Lysenko, born and raised in Winnipeg, refers to herself as a second generation Ukrainian, a descendant of the "men in sheepskin" who found freedom in Canada.

In his novel *Sons of the Soil* (1939) Kiriak depicts early pioneering days in Alberta. Vera Lysenko's *"Men in Sheepskin Coats,"* (1947) is a study dealing with the history and culture of the Ukrainians, leading up to, and following the arrival of the first immigrants on Canadian soil. Differing in purpose and structure, the two books reinforce and complement one another, offering the reader an interesting insight into human nature in general and into one aspect of the Canadian Mosaic in particular.

Vera Lysenko's schematic outline of the Ukraine's history serves as a preface to Kiriak's novel, since in order to understand the immigrant's life, one should take into account the reasons for the mass migration to Canada that began in the 1890's. Lysenko by tracing history, from the days of 'Kievan Rus', through the Cossack period, and the subsequent foreign occupation of Ukrainian territory, paints a credible silhouette of the sheepskin "voyageur" who came to Canada dreaming of land and freedom.

She discusses the Canadian government's hopes for the pioneers, often quoting sources such as the following:

"I think a stalwart peasant in a sheepskin coat, born on the soil, whose fore-fathers have been farmers for ten generations, is a very desirable settler."
Sir Clifford Sifton, p. 31

The author captures the hardships encountered by all immigrants in her description of the immigration hall:

"...the bustle, color, tumult, its pathetic night scene when the emmigrants, fatigued by their journey across half the world, curled on the bare floor with some knobby bundle for a pillow..." (p. 35)

A point of a special interest in the book are the passages relating to the "Jacks" of immigrant society, those single men, aimless wanderers, who looked for cheap labour, abusing their own health, often meeting a tragic end. There is a certain nostalgia to Lysenko's account of these loners. We do not find this in Kiriak's work, where the focus is on tightly knit family groups.

"Men in Sheepskin Coats" aptly captures the sharp contrast between the past and the present: the replacement of the old plough by threshers, old style ovens by bread deliveries, past fears and dread by certainty and confidence. Reading these passages, one's mind wanders to thatched huts in Southern Manitoba and to an old open oven in the Ethelbert area...

Vera Lysenko discusses the role of teachers, the Church, and cultural organizations in the life pattern of the early immigrants. Her descriptions of the traditional holidays are lyrical in tone. In view of all her affirmations that the Ukrainians managed to nourish and to sustain their cultural heritage, her understanding of the term "Assimilation" in the sub-title: A Study in Assimilation leaves one puzzled.

Her chapters on the historical background of the people could have been more meaningful, as a prelude to the actual arrival of the first Ukrainians to Canada. One might disagree with the author's strong political outlook that overwhelms her account of the Ukrainian Soviet Republic's role in the lives of the Ukrainian people: however *"Men in Sheepskin Coats"* is a valuable contribution to the study of our multicultural society.

A more recent 1970 study on the same topic is Dr. M. Marunchak's execellent and scholarly book entitled: *The Ukrainian Canadians. A History.* Winnipeg, Ottawa, 1970.

In Ilia Kiriak's novel, "Sons of the Soil", the central personage is an 80 year old pioneer, Hryhory Workun. He reminisces back to the early days in Canada, when man had to face and to fight the vast wilderness. Through a chronological account of the early emmigrant days, a galaxy of personalities emerges, and the reader gets a glimpse of family life: the *contrast* between the Dubs (sound the "u" as in *pull*) and Workuns, parent-child relationships, and how they influence the child (cf. Ivan with Vasyl), and all the misfortune and happiness that Lysenko oulined in her book.

Kiriak's characters are vivid, and represent a wide panorama of human emotions, from the kindness of Hryhory or Annanto the dangerous malice of Kalyna's plots. The novel is realistic, in that it presents a truthful, unvarnished picture of people and their conditions, where poverty, despair and envy are an integral, understandable part of life.

The humorous accounts of the priest's visit, and of Mr. Goodwin's first school lesson with Ukrainian children, as well as the descriptions of the traditional holidays (St. Dymetrius Day, the "first" Christmas eve) — all of these add a lighter touch after the dread and anxiety of dark, rainy days.

One especially likes the simplicity of Ilia Kiriak's style in his description of an immigrant's closeness to the soil and the need to mark his place in the new land:

> "He could not forget the moments when, returning from work, he had noticed by the roadside a large poplar cross and the newly dug grave... he had doffed his cap, crossed himself and addressed Solowy and Wakar thus: "Well friends, Canada now for certainty is becoming our eternal motherland." (p. 94)

In describing difficulties, Kiriak avoids melodramatics. For an example of one man who couldn't adjust, he writes:

> "Pavlo Dub was never able to acclimatize himself to the new world"(p. 217),

and later Pavlo, himself, states:

> "Do what you think best; but as for me, Canada does not agree with me."

When Pavlo returns to Canada years later, the author writes simply:

> "He had lost weight, gone grey and seemed much older" (p. 282)

Having finished the novel, one is somewhat surprised by the formerly helpful Poshtar. The final portrait of him as a shrewd, calculating man is hard to reconcile with his initial lightheartedness. One wonders if perhaps the change in him wouldn't have been more credible, had it been motivated by previous incidents, and by a longer passage of time. The author gave us no hint or warning.

* * *

Both Vera Lysenko and Ilia Kiriak have dealt with hardships common to any immigrant, the cycle of beginning a new life: the exhausting ship voyage, the endless train trip, the surveyal of land in search of a homestead, the building of a shelter, and the desire to maintain one's traditions.

Both authors appear to respect the perseverance and enthusiasm characterizing the sheepskin pioneers who became "sons of the soil". The two books end on an optimistic note. In *Sons of the Soil,* Workun's neighbour, pays him a worthy tribute at his funeral; Vera Lysenko, acknowledging the great contributions of the pioneers, has faith in the young generations.

Lysenko and Kiriak deal with basic, essential human situations, *"Sons of the Soil"* could be worthwhile addition to a high school literature course, supplementing such novels as: *"Leaven of Malice"* by Robertson Davies, depicting the Anglo Saxon society of Ontario; *"The Town Below"* by Roger Lemelin, portraying the population of Quebec City's lower town; and "And Peace Shall Destroy Many" by Rudy Wiebe, giving an insight into the Mennonite's life. The Ukrainian novels would add one more face to the colorful, mosaic reading list for the student who lives in a country of cultural pluralism.

* * *

It is hoped that anyone who is interested in Canada's diversity will find "Men in Sheepskin Coats" and "Sons of the Soil" both enjoyable and informative.

Chrystyna Hnatiw

ГУСИ ЛЕБЕДІ — з стор. 14

кидана купка молоденьких печериць, далі хтось розбризкав по траві суниці, а за воринням на білій черешні соковито рожевіють ягоди. Мені, може, ще довго довелося б розмірковувати про те, хто пройшов попід лісом, але збоку забринів легенький сміх.

Я обернувся. Біля самого вориння з козубом у руці стояла чорнява худенька дівчинка років восьми, очі в неї карі, з краплинами роси, рум'янці темні, а губи відстовбурчились рожевим потрісканим вузликом і чогось радіють собі. То чому й мені не посміхнутись дівчині? Я це залюбки й роблю, примруживши очі, в які натрусилося сонця.

— А я знаю, як тебе звати, — довірливо каже дівчина і двома пальцями перебирає скляне з краплинами сонця намистечко.

— Не може такого бути.

— От і може таке бути, — показує чорнява свої рідкуваті зуби.

— Звідки ж ти дізналась?

— А зимою, пам'ятаєш?.. — пирснула вона.

— Що зимою?

— Пам'ятаєш, як спускався на ночовках з горба?...

Тепер ми починаємо сміятися обоє, хоча мені не дуже приємно згадувати, чим закінчилося те спускання. Але цього вже дівчина не знає.

— Я тоді й подумала: сміливий ти!

— А чого ж, — не знаю, що сказати, хоча й приємно стає від похвали: знайшлася таки хоч одна людина, яка не огудила мене за те спускання.

— Хочеш суниць? — простягає до мене повну козубеньку, посередині скріплену прутиком.

Хто б не хотів поласувати ягодами, але ж не личить хлопцеві брати їх у дівчинки, і я байдуже кажу:

— Ні, не хочу.

— Бери, я ще назбираю. Тут їх багато.

Тоді я збиваю в козуба вершечок і висипаю ягоди в рот.

— Правда, смачні?

— Смачні. — Нарешті пускаю самопасом у ліс коняку. — А як тебе звати?

— Любою.

— І що ти робиш тут?

— Пасіку доглядаю.

— Сама?

— Сама-самісінька, — посмутніли посірілі уста дівчини, а бровенятка стали такими, наче хтось їх почав нанизувати зсередини.

— А де ж твої батьки?

— Мати дома пораються, а тато пішли на закладини хати. Напевне, пізно прийдуть за мною.

— А ти часом не бачила, що то за жінка нещодавно у ліс пішла? — махаю рукою на той край загороди.

— В терновій хустці?

— В терновій.

— То моя тітка Василина, — одразу проясилось обличчя Люби. — Вона так гарно вміє співати й виводити. А дядько поїдом їсть її за пісні, щоб не принаджувала людей на голос.

— Он як! — Знову відпливла од мене казка, і жаль стало тітки Василини, яку неволить вреднючий дядько. Краще б вона була отим справжнім літом, що йде по землі й творить свої дива.

— Ти не хочеш подивитися на наш курінь? — торкає мене за рукав Люба.

— А що там є?

— Нічого такого, та мені славно, а ввечері затишно. Ти ягоди приїхав рвати?

— Звідки ти знаєш? — дивуюсь я.

— Знаю, — таємниче каже дівчина. — Хтось мені в лісі шепнув на оце вухо.

— Хто ж тобі шепнув на оце вухо?

Мої слова змили таємничість із обличчя Люби, й вона, не витримавши гри, весело пирхнула:

— Мар'яна сказала. Вона вчора у нас рвала черешні й замовила перед татом словечко за тебе. Правда, вона славна.

— Дуже славна, погоджуюсь я.

— А бачив, як вона вишиває гарно?

— Бачив.

— Вона якось у нас трохи вишивала, і не дівочу, а парубочу сорочку. Мабуть, у неї вже є молодий.

— І це може бути, — кажу я трохи з жалем, бо шкода буде, як хтось забере Мар'яну і я більше не побачу її.

— А в нас дома коженя є, — дівчині все хочеться розказати мені. — Тато взимку знайшов його з перебитою ніжкою.

— А в нас автомобіль був.

— Автомобіль? — не йме віри дівчина і широко дивиться на мене. — Може, не автомобіль, а чортопхайка?

— Ні, справжнісінький, на чотирьох колесах, автомобіль, — радію, що маю чим здивувати дівчину. Та й не тільки її! Коли треба зби-

ти пиху комусь із хвальків, я завжди перемагаю їх колишнім авомобілем, що був у нас аж два дні.

— Де ж ви взяли справжнісінького автомобілля? — вірить і не вірить Люба моїм словам.

— Хай тобі тато про це розповість — він повинен знати. — Кажу так, ніби й не хочеться розповідати про торішню історію.

— Ні, ні, я хочу від тебе почути, — заіскрились оченята. — Це так цікаво.

— Тоді слухай. Торік, може, знаєш, нашим шляхом на Польщу відступало військо Пілсудського. От воно, утікаючи, й покинуло підбитий автомобіль. Коли люди сказали про це дідусеві, то він побіг до нього, наче молодий, а потім на волах привіз до себе цю машину. Тоді було нам усім роботи. Дідусь і їсти не відходив від автомобіля, бо ніколи не мав до діла з такою машинерією, а розібратися хотілося до кінця.

— І не побоявся? — аж зойкнула дівчина.

— Чого ж боятись?

— А може, там чорт сидів, що тягне машину?

— Машину тягне не чорт, а мотор.

— Хто його знає, — засумнівалась Люба. — У нас люди по-різному кажуть. Ну, а далі що?

— Помордувався, помарудився дідусь біля машини, і вона ожила: запчихала, загула, затремтіла й поїхала. Вона може їхати вперед і назад. Тоді посадив мене дідусь коло себе на ремінну подушку з пружинами, й ми почали навідуватись до близької і далекої рідні. Що вже інтересно було — і не питай: люди скрізь вибігають подивитись на чудо, жінки страхаються і хрестяться, дітвора бігцем за нами лупить і на дурницю, як може, чіпляється ззаду, собаки валують, під колеса кидаються, кури й гуси розлітаються, аж пух і пір'я сиплеться, а ми з дідом так уже пишаємося і так підгуцикуємо на панському ремінні, наче все життя не злазили з автомобілів.

— І гарно було їхати?

— І гарно, і м'яко.

— Може, і я колись покатаюсь на такій машині, — замріяно посміхнулась Люба.

— І це може бути, коли не побоїшся, — зверхньо погодився я.

— А куди ж ви поділи свого автомобіля?

— У нас його хотіли на дурничку якісь шпікулянти за мило вициганити. Вони і просили, і страхали діда, мовляв, знаєте, що вам буде, коли Пілсудський повернеться? Бабуся вже було й погодилась узяти за автомобіль десяток довгих брусків солдатського мила,а дідусь сказав, що ми іще можемо білою глиною прати шмаття. Тоді на торг нагодився титар. Йому не машина була потрібна, хотів видерти ремінь із подушок. Таке вар'ятство дуже розізлило діда, і він сказав, що гріх дерти шкуру з чоловіка, а ремінь з машини. А титар сказав, що він більше розбирається в гріхах, аніж той, хто порізав на дрова фігури апостолів. Після цього дідусь пішов на пораду, як йому бути, до дядька Себастіяна, а далі здав машину в повіт. І за це ми маємо подяку від самої Революції.

— А в нашого діда Революція гарного коня забрала, а взамін поганого дала.

— Бо так треба було, — кажу я словами дядька Себастіяна, і дівчина погоджується зі мною, а далі згадує, що мені вже час рвати ягоди.

— Хочеш, я тебе до найкращої черешні поведу? Її тітка Василина зве піснею.

— Чого ж вона її так зве?

— Бо ці черешні дуже гарні, й на них найбільше тримається роса, як на тітчиних піснях сльози.

Ми обоє смутніємо, мовчки перелазимо через вориння і травами, що оксамитяться та й оксамитяться, йдемо до тієї черешні, яка найбільше тримає роси. Вона, гінка й кучерява, лише кілька ступнів одійшла від лісу й вигойдує в собі сонце, на її гілках красуються не окремі ягоди, а цілі віночки.

Ось кілька таких віночків я й принесу Мар'яні замість сережок.

— Лізь, — каже мені Люба.

— Може, й тебе підсадити?

— Не треба, я суниці збиратиму. Насушимо їх на зиму, то й простуда буде не страшна.

Дівчина зігнулась, вишукуючи в траві суниці, а я поліз на черешню. Рвати ягоди на такому дереві — любота: потягнеш віночок до себе — і в руці аж сміються мальованими щічками добірні черешні... Я й досі, згадуючи дерева свого дитинства, думаю, що мало, ой, як мало наші садоводи і селекціонери дослідили багатющі скарби природи й народної селекції...

Через якийсь час до мене залетіла пісня про гай-розмай і про ту любов, яку розбили вороги. А коли віджурилася пісня, хтось під коріння деревам, а далі й на трави кинув таких веселощів, що в мене й на черешні затанцювали ноги. Я підвівся вгору, щоб розгледіти, що робиться внизу. В лісі, наспівуючи собі, на сонячнім кружальці аж вививалася в танку маленька дівоча постать. Їй, видати, ніяк не хотілося від-

ходити від сонячного кола, яке підсвічувало веселі босі ноженята, і Люба кружляла й кружляла на ньому, поки не впала на землю.

— Оце ми так збираємо суниці на зиму!? — гукнув я з самого вершечка.

Дівчина, мов ошпарена, схопилась на ноги, ще раз крутнулась навколо себе, показала мені язика, засміялася і гукнула:

— Не будь вишкваркою!

— А ти не пащекуй!

— О, найшов пащекувату! — засміялася Люба. — Ходи-но краще сюди.

— Чого?

— Поможеш видмухнути вогонь.

— А нащо він тобі?

— Треба!

Я зліз із черешні й пішов до куреня. Недалеко від нього на лісовій пропаленій латці чорніли вугляки й недогарки. Люба, вже припавши до землі, так дмухала на них, що з очей текли сльози, але її старання були марними.

— Почекай, дівко, не воруши увесь попіл. Ось ми пошукаємо живого вуглячка. — Я ломачкою розворушив погасле багаття і таки знайшов, на радість Любі, вуглину, на краєчку якої ще трималася цятка вогню. До нього ми приклали сухого бересту, подмухали навперемінку, берест затріщав, задимівся і спалахнув. Тепер уже не важко було розпалити багаття.

— Ось ми й кулешу наваримо. — Люба побігла в курінь, винесла звідти казанок, таган і торбинку з пшоном, в якому ще розкошував шматок старого сала.

— І ти вмієш куліш варити? — здивувався я.

— Та чом не вмію, ось побачиш, який буде смачний, коли салом затовчу...

І справді, куліш її вдався на славу. Посідавши на землю, ми їли його прямо з казанка, я підхвалював куховарку, а вона соромливо і радісно відмахувалася смаглявою рукою, в якій тримала зачерствілий житник.

— І що тут такого: куліш як куліш! От борщ зварити — це діло трудніше.

— А ти вмієш?

— З щавлю умію, а з буряками й квасолею ще ні... А ти коли-небудь білу трясогузку бачив?

— А борсука?

— Теж ні.

— А я бачила кілька разів, нора його недалечко, і він вечорами висовується з неї. Вилізе, постоїть, послухає, що робиться довкола, а потім починає полювати. Восени він приходить у нашу загороду ласувати кислицями.

Ми побігли подивитись на борсучу нору, а потім Люба повела мене до кислички, де зараз жила біла трясогуска.

Нерозумна пташка звила зовсім низько гніздо і тепер сиділа в ньому на яєчках. Кубельце її було таке маленьке, що увесь хвостик трясогузки звисав над ним. Почувши кроки, пташина повернула голівку до нас, вчаїлась, а в її крихітному чорному оці промайнув острах. Ми підійшли до самого дерева, але трясогузка не кинула свого кубельця.

— Ходімо, Михайлику, — тихенько сказала Люба. — Хай не тривожиться вона. Я тобі ще покажу джерельце, що пробилося прямо з дупластого пня...

Я й не стямився, як вечір осів на ліси і почав укладати на ніч квіти, з них то тут, то там звисали сонні метелики. Мені не хотілося так швидко прощатися з Любою, яка встигла нарвати і суниць, і щавлю, і вінок сплела і собі, й своїй подрузі.

— Приїжджай, Михайлику, і книжку гарну привозь, — попрохала, прощаючись, дівчина, в голосі її озвався смуток. — Коняка буде пастися, а ми щось читати, та й знову черешень нарвеш, не шкода добрій людині.

— Тобі не страшно самій залишатися?

— Трохи страшнувато, — обвела поглядом ліси. — Але ось-ось надійде тітка Василина або тато. А зараз я в курінь заберуся, щоб ніхто, навіть борсук, не бачив мене, — повела довгими чорними брівками, а над ними жалісно затремтіли дві сумні оборочки зморщок.

Вона провела мене за воринння, ще й рукою махнула, коли я вискочив на коняку. Проїхавши трохи, я оглянувся. Люба вже стояла біля куреня і проводжала мене очима. А в цей час від дороги славно-славно обізвалася пісня, і дівчинка радісно метнулась їй назустріч. З-за дерев, співаючи, з'явилася струнка жіноча постать, ось вона простягла руки, і в них з розгону влетіла Люба... А далі мене вже наздоганяли два голоси, що журились над долею соловейка, який не знайшов щастя ні в лісі на орісі, ні в долині на калині...

РОЗКАЗАВ

Данило: З отсього моста два тижні тому впала одна пані.

Кирило: Певно з меланхолії?

Данило: Ні, здається вона була з Едмонтону.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

Бл. п. Анастасія Григорчук

У пам'ять моєї дорогої дружини, бл. п. Анастасії, яка упокоїлась 23-го січня 1973 року, складаю китицю нев'янучих квітів і засилаю $50.00 на пресовий фонд журнала „Промінь", якого покійна високо цінила.

Никола Григорчук
Етелберт, Ман.

— — — —

У світлу пам'ять нашої дорогої мами, бабуні, бл. п. Анастасії Григорчук з Етелберт, Ман., яка упокоїлась 23-го січня 1973 року, замість китиці запашних квітів, складаємо $25.00 на журнал „Промінь".

Теодор і Надя Іванишин та діти
Давфин, Ман.

— — — —

Замість квітів на могили наших матерів — бл. п. Домцелі Пелихатої і бл. п. Анастасії Григорчук з теплою згадкою у День Матері, складаємо $20.00 на журнал „Промінь".

Марія і Михайло Григорчук, Етелберт, Ман.

— — — —

У четверту річницю смерти бл. п. прот. о. Петра Стефюка кладу китицю нев'янучих квітів на дорогу могилу і в світлу пам'ять Покійного засилаю $15.00 на журнал „Промінь".

Дружина добр. М. Стефюк, Толстой, Ман.

— — — —

У світлу пам'ять нашої дорогої і ніколи незабутньої мами, бабуні і прабабуні, бл. п. Катерини Труфин, яка упокоїлась 6 травня 1971 року кладемо китицю запашних квітів на її могилу і засилаємо $10.00 на журнал „Промінь".

Марта Кваснета, Реджайна

— — — —

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Івана Буряника з Айтуни, Саск., який упокоївся в березні 1973 року, в його світлу пам'ять складаємо нев'янучий вінок і засилаємо $5.00 на журнал „Промінь". Родині покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Франя Бойкович і родина, Ванкувер

У третю річницю смерти й у незабутню пам'ять нашої найдорожчої дочки, бл. п. Славки Богоніс, сестри та братової, яка упокоїлась 24-го червня, 1970 року, в її світлу пам'ять складаємо $10.00 на журнал „Промінь". Вічна Тобі пам'ять незабутня Славцю!

Каролина Когут — мама, Давнсв'ю, Онт.
сестри і братови — Тоня і Петро Питранюк, Тандер Бей і Оля й Никола Стручинський, Давнсв'ю.

— — — —

У світлу пам'ять мого дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. Дяковського, який упокоївся 8-го червня 1966 року і в пам'ять моєї доброї приятельки Йосифи Костирської, яка відійшла з цього світа в березні ц. р. в Монтреалі, складаю замість вінків $10.00 на журнал „Промінь".

Теофіля Д. Лиса, Гримсбі, Онт.

— — — —

Відділ ім. св. Ольги у Вегревил з глибоким жалем прийняв вістку про смерть бл. п. Калини Засійбіди, яка була першою головою нашого відділу в 1933 році.

Замість квітів на свіжу могилу в її незабутну пам'ять, складаємо $5.00 на журнал. Спи спокійним сном, наша дорога членкине, а пам'ять про тебе ми збережемо у своїх серцях. Родині складаємо глибоке співчуття.

За відділ св. Ольги
Олена Мельничук, референтка

— — — —

Провінційна екзекутива Союзу Українок в Альберті засилає $10.00 на нев'янучий вінок нашої дорогої приятельки, бувшої голови Провінційної екзекутиви й голови Музейного комітету, бл. п. Калини Засійбіди.

За управу Провінційної Екзекутиви
Ольга Ганночко, голова Докія Корпан, кор. секр.

У першу річницю смерти дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. Степана Матусевича, який упокоївся 3-го червня у місті Вінніпегу, в річницю його смерти складаємо нев'янучий вінок у його світлу пам'ять і засилаємо $20.00 на журнал „Промінь".

Дружина Надія Матусевич, діти і внуки, Вінніпег

На свіжу могилу нашої дорогої приятельки бл. п. Калини Засійбіди, яка упокоїлася 26 квітня 1973, в її пам'ять замість квітів складаємо $10.00 на журнал „Промінь".

Розалія Ґовда,
Тетяна Лазарович,
Едмонтон

— — — —

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Калини Засійбіди, яка упокоївся 26-го квітня 1973 року, в її світлу пам'ять складаю нев'янучий вінок і засилаю $5.00 на журнал „Промінь". Родині покійної висловлюю глибоке співчутт.

Катерина Міськів, Едмонтон

— — — —

У першу річницю смерти бл. п. Євфрозинії Якович, яка відійшла у вічність 4 червня 1972 р., членка відділу Союзу при Соборі Св. Софії, дружина пок. довголітнього голови Собору Семена Яковича. Залишила в смутку сина Дениса, три дочки — Минодору, Анну, Євгенію і 8 внуків та багато приятелів. Не маючи змоги бути на похороні; складаю нев'янучий вінок і засилаю $5.00 на журнал „Промінь". Хай канадійська земля буде їй легкою.

Анастасія Бабляк, Монтреал

— — — —

Замість квітів на свіжу могилу нашого дорогого приятеля, бл. п. Степана Цибульського, який упокоївся в лютому (22, 1973), в його світлу пам'ять складаємо на пресовий фонд журнала „Промінь" $5.00.

М. і А. Перожак, Брентфорд

— — — —

Кладемо нев'янучий вінок на свіжу могилу бл. п. Степана Цибульського, дорогого чоловіка нашої довголітньої членкині відділу Броніслави Цибульської, який відійшов від нас у вічність 22-го лютого 1973 р., в його св. пам'ять складаємо на прес. фонд „Променя" $5.00. Родині покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Відділ Союзу Українок ім. Л. Українки
Брентфорд

— — — —

На свіжу могилу дорогого приятеля, бл. п. Степана Цибульського, який відійшов від нас 22-го лютого 1973 р. замість запашних квітів складаю $5.00 на журнал „Промінь".

Анна Мороз з родиною, Брентфорд

ПОПРАВКА

У виказі „Успішне закінчення кампанії" на стор. 19, в числі журнала 5, зайшла неточність у проголошенні імен, які придбали нових передплатниць у відділі в Саскатуні. З проголошених 54, які приписані референтці пані Гарбус, з них **2 придбала пані Марія Дорош, 4 нові Анна Янов і 4 нові Ольга Андрущак,** отже після цього рахунку 44 нових передплат припадає пані **Марії Гарбус.**

Це спростування прислала пані Гарбус. За неточність просить вибачення адміністрація журнала.

Редакція.

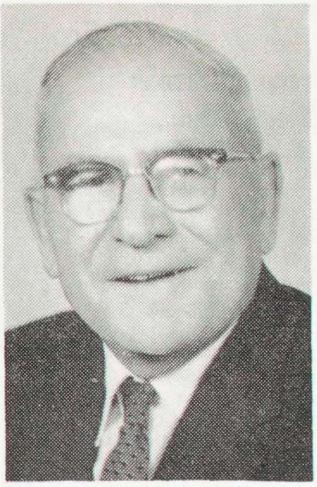

Бл. п. Степан Цибульський

У світлу пам'ять Степана Цибульського, який відійшов у вічність 22 лютого 1973 р. — замість квітів на його могилу засилаємо на прес. фонд журнала „Промінь" $5.00. Пок. Степанові Вічна Пам'ять!

Іван і Докія Бурдейні, Брентфорд

— — — —

Ми всі, нижче підписані, складаємо нев'янучий вінок з барвінку та червоних троянд на свіжу могилу нашого незабутнього приятеля бл п. Степана Цибульського, який упокоївся 22-го лютого 1973 р. в його світлу пам'ять засилаємо жертву на прес. фонд „Променя" — $20.00. Родині висловлюємо глибоке співчуття.

О. Гриньків, Р. Осьмак, М. Савицька,
М. Цесмиструк, Ю. Гайовська, А. Шалай,
П. Ковальська, О. Гучковська, А. Білінська,
Л. Костюк, А. Гарасим, Брентфорд.

— — — —

У світлу пам'ять мого дорогого мужа, бл. п. Корнила Андріящука, який упокоївся 1-го червня 1961 року, складаю нев'янучий вінок і засилаю на журнал „Промінь" $6.00.

Дружина Марія Андріящук,
Ту Гилс, Алберта.

— — — — —

У восьму річницю смерти моїх дорогих незабутніх дочки Марії і зята Юліяна Буряків у Вінніпегу, які відійшли у вічність одно за одним 24 травня 1965 року у світлу пам'ять Покійних складаю нев'янучий вінок і засилаю $8.00 на журнал „Промінь".

Мати Тетяна Тучак, Торонто.

ПЕРЕДПЛАТА „ПРОМЕНЯ" $6.00

Просимо читачів про це пам'ятати, коли посилаєте свою передплату. Від м. травня ціна за однорічну передплату $6.00. Про це ми повідомляли в кількох числах.

Редакція

Громадська і родинна хроніка

СВЯТО ЧЛЕНСТВА

Вінніпеґ, Ман.

Союз Українок Канади внедовзі буде святкувати півстоліття своєї організованости. 50 років це поважна частина в житті людини. Наша організація має у своїх рядах певну скількість членкинь, які були тими першими ініціятірками, а ще в більшім числі маємо таких, що вибули 25 років і більше в організаційній праці.

За таку довголітню працю відділи відзначують своїх заслужених членкинь.

І ось з такої нагоди відділ Союзу ім. Л. Українки при катедральній громаді у Вінніпеґу відзначував своїх членкинь 14-березня 1793 р.

Програмою свята членства занимався комітет при відділі, якого очолює Анна Назаревич. Членкинь до відзначування було приміщено при окремім прибранім столику на переді. Гостей зібралось поважне число, щоб бути на вшануванні і врочистому відзначуванні своїх співпрацівниць. Голова відділу Галина Богонос своєю привітною і лагідною вдачею покликала по одинці кожну членкиню, вичислюючи заслуги в організаційній діяльности і складаючи ґратуляції вручувала грамоти. Слідуючі членки були відзначені: Галина Бабій, Марія Богонос, Анна Вишневецька, Саверка Закус, Розалія Кондра, Марія Коваль, Домка Паліброда, добр. Вікторія Симчич, Марія Масцюх, Анна Новак і Параскевія Циганевич.

Гостем-промовцем того вечора була добр. В. Симчич, голова Ком. Українок Канади. У своїй обширній доповіді добр. Симчич навела піонерські часи в нашій організації, коли то жінки-матері серед трудних обставин, але з глибокою любов'ю до свого рідного, з вірою та оптимістичною візією в краще майбутнє мостили перші громадські шляхи. В цім першім півстолітті організаційної діяльности осягнулось багато. В сьогоднішніх обставинах, при величезній зміні і обставинах показується потреба на поважнішу скількість працівників, щоб продовжувати та поширювати різні галузі організаційної діяльности.

Закінчуючи свою доповідь добр. Симчич закликала молодших жінок вступати в ряди членства Союзу Українок Канади і своїм знанням, набутого освітою підсилювати цю важливу культурну громадську працю.

Гостю-доповідачку представила пані Соня Бейзик, а подяку склала добр. Юстина Лучак. Корсаж для гості подарувала Зоня Крипякевич.

З нагоди Свята Членства до відділу вписалось і було офіційно прийнято чотирьох нових членкинь, яких представила добр. Г. Слюзар. Ними є: добр. Анна Ткачук, Савеля Миколюк, Галина Лемний і Катерина Будзінська. Кінцеве слово виголосила голова Галина Богонос.

На певне признання за успіхи вечора заслуговують такі пані: Василина Курик, добр. Галина Слюзар, добр. Юстина Лучак, Марія Марко, Ангелина Павлик, Анастасія Сарчук, Надія Шаварська й Анна Назаревич, яка керувала програмою імпрези. Вечір закінчено чайом, що його приготовили пані Є Супрун і М. Ґуринов.

Є. Білич, прес. референтка

ВІДЗНАЧЕНІ ЧЛЕНКИНІ ВІДДІЛУ. Сидять зліва — Домка Паліброда, д-ка Вікторія Сичич, Анна Вишневецька і Розалія Кондра; другий ряд — Марія Богонос, Галина Бабій, Галина Богонос, голова відділу, Марія Коваль, Саверка Закус.

ВЕЧІР, ПРИСВЯЧЕНИЙ РОКОВИНИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Брентфорд, Онт.

Наш відділ Союзу Українок у Брентфорді носить ім'я нашої славної поетеси Лесі Українки. Кожного року в м. лютім присвячений поетесі. Так і цього року ми зібрались 22 лютого в четвер вечером, щоб вшанувати Лесю Українку та її невмирущі думки.

Програма наша була скромна, по нашій змозі. Опісля відбулось чайне прийняття та проведено збірку, що принесла 12.00 дол., які за згодою всіх присутніх було призначено на пресовий фонд журнала „Промінь".

А. Пережак, референтка.

ПОПРАВКА

У річному звіті відділу ім. Кн. Ольги в Едмонтоні, який поміщено в ч. 5 на ст. 29-30 у виказі імен заряду пропущено через похибку двох пань, які входять до церковного комітету — пані І. Грач і пані Р. Гриник.

За похибку перепрошуємо.

ПРИЙНЯТТЯ НОВИХ ТА ВШАНУВАННЯ ПОЧЕСНИХ ЧЛЕНОК С.У.К.
Йорктон, Саск.

В неділю, 8-го квітня в Українському Народнім Домі, Союз Українок Канади ім. Олени Пчілки в Йорктоні, Саск., відбув іще одну з черги імпрезу, а це — чайне прийняття попереджене одногодинною програмою, з нагоди прийняття нових членок, а також і відзначення старших членок почесними грамотами Союзу Українок Канади.

За накритими вишитими скатертями столами сиділи представники управи місцевої громади та жіночого т-ва, а також і нововписані та почесні членкині. Сама програма цього дня змістом відображувала жіночу працю, на релігійно-виховничо - культурно - національно - церковному полі в Канаді, а також закликала всіх жінок на майбутнє не покидати зброї релігійно-національної свідомости, але тримати її гордо, як смолоскип та прямувати вперед, просвічуючи темряву і морок цього загрозливо - песемістичного світу.

Пані Марія Дверничук

Щодо нових членкинь до місцевого відділу СУК, то їх було всіх одинадцять, а це пані: Анна Чесник, Маргарета Крекливець, Анна Сірий, Єлисавета Ефтода, Марія Кучер, Єйисавета Білан, Орися Василишен, Леона Процишен, Марія Скібінська, Надя Мигайчук, Розалія Прокопчук. Почесних членкинь відзначено цього року тільки дві. Про них потрібно хоч в короткому згадати.

Пані Вероня Трофанюк

Пані Марія Дверничук. Членкинею йорктонського відділу стала в 1934 році. Від самого початку була активною і примірною членкинею. Довший час перебувала на становищі господині жіночого т-ва. Хоч в теперішній час знаходиться в старшому віці, вона іще дальше бере діяльну участь в житті відділу і за минулих 10 років не пропустила ні одних зборів.

Пані Вероня Трофанюк. До відділу ім. Олени Пчілки в Йорктоні вписалась 1937 року. Також від самого початку вона брала активну участь в різних ділянках жіночої праці при товаристві. Але, мабуть, найбільше її видно у відвідуванні хворих у шпиталі і по домах. Свою любов до українського мистецтва вона передає і наступному поколінню. Майже кожного року вона навчає сумківців та і членок жіночого т-ва вишивання та писання писанок і випікання колачів та пасок. Як сестриця і проскурниця при храмі Св. Преображення вона багато сама працює, а також дорадчує добрими порадами іншим. Її примірний вплив залишиться в жіночім т-ві Йорктону на довгі роки.

„Де згода в родині" та молитвою „Достойно є . . ." закінчили цю програму. Незабули і за „Промінь". Зібрано $30.00, з чого на вироблення кліше з двох почесних членкинь, а решту на прес-фонд журналу.

Юлія Стеценко, кор. секр.

З ВЕЧІРКИ Л. УКРАЇНКИ
Принс Алберт, Саск.

Відділ ім. Кн. Ольги улаштував сходинами вечірку присвячену роковинам поетки Лесі Українки і дохід з неї в сумі 25.00 дол. призначено на прес. фонд журнала „Промінь".

У програму вечора входили музичні точки і народні танки, якими управляв Афанасій Олесюк. Жіночим квартетом управляла пані Л. Зюбрак. Реферат про Лесю Українку відчитала пані Стефанія Бартко. Програмою вечора керувала пані Розалія Сопатик.

Після програми членкині частували гостей перекускою з чаєм.

С. Бартко, секр.
А. Романович, рефер.

ПОДЯКА І ЮВІЛЕЙ
Монтреал

В суботу, 2-го грудня 1972, пані Тетяна Сідоренко запросила до себе всіх членок Союзу Українок Канади відділ ім. Доньки України в Монтреалі, Кве., якого пані Сідоренко є членкою, та приятельок, які її відвідали в лікарні під час її недуги, яку вона успішно поборола та повернулася додому — до свого домашнього вогнища. В приємній і милій атмосфері всі раділи, що з волі Божої пані Тетяна вернулася назад в ряди відділу та продовжуватиме ту ревну працю, яку вона віддає вже довгі літа.

Тому, що в той самий час також припадало 30 літ подружнього життя пані Тетяни й її мужа п. Віктора Сідоренка, тому цей вечірок набрав характеру ювілейного і родинного. В імени Союзу Українок Канади ім. Доньки України промовляла голова пані Стефанія Кульба. Вона привітала пані Тетяну з приводу повернення її з лікарні та побажала їй від відділу і приятельок ще довгі літа тішитися добрим здоров'ям та веселим життям. З приводу 30-го ювілею подружжя пані Кульба побажала шановним ювілятам лише того самого щасливого життя на будуче, яке вони пережили вже 30 літ.

П-во Сідоренко — це тиха і скромна родина. Від першого дня їх приїзду до Канади після другої світової війни вони відразу включилися в

життя Собору Св. Софії в Монреалі. Пані Тетяна вписалася в членство нашого відділу і від цього часу по сьогодні віддає скільки може для добра нашої організації. Вона тепер є референткою нашого журнала „Промінь". Її муж Віктор любується малярством і багато його творів знаходиться по домах монреальських українців. Сини Віктор і Володимир виховані в Рідній Школі при Соборі Св. Софії і в СУМК-у. Цього року син Віктор був вибраний до управи Собору. Володимир учащає до університету. Ціла родина цікавиться оселею Св. Софії і їй допомагає. На заклик пані А. Малишко зібрано на журнал „Промінь" 20.00 дол.

Присутня

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ І ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ У ВЕРНОН, Б.К.

В неділю, 25-го лютого 1973-го року заходом відділу ім. Св. Ольги в Вернон, Б.К., відбулася академія в честь двох визначних талантів української літератури — Лесі Українки і Ольги Кобилянської.

Після Св. Літургії о. Я. Рибалка відслужив Панахиду і запросив усіх на обід до церковної залі, який приготовили членкині Т-ва. Ввійшовши до залі, присутні були захоплені прибраним столом, на якому були гарно вбрані вишивками портрети Лесі Українки і Ольги Кобилянської, та китиці конвалій, які символізують одну з поезій написану Лесею Українкою.

Після обіду академію відкрила добр. Савеля Рибалка, привітавши усіх учасників академії і покликала пані Марію Попович до вступного слова. В своєму слові пані М. Попович звернула особливу увагу на поважне число сумківців і дітей нед. школи. Жіночий хор під проводом молодої сумківки панни Орисі Рибалки відспівав такі пісні: „Ой защвила калинонька", „Ой весно, весно", „Сховалось сонце за горою", „Де серце моє".

Деклямували слідуючі декламатори: „Конвалія" — Петро, Іван і Ліна Демко, „Літо красне минуло" — Теодор Мицюк, „Дивлюсь я на ясні зорі" — Даг Шумей, „На зеленому горбочку" — Борис Рибалка, „Дивная весна", — Лінда Бідулка, „Знов весна" — Євген Рибалка, „Пісня„ — Василь Рибалка. Орися, Василь, Євген і Борис Рибалка відспівали пісню „Молитва", а Тарас Микитюк відіграв на акордіян „Верховино".

З імпрези в роковини Лесі Українки у Вернон, Б. К.

Реферат про життя і творчість Лесі Українки виголосила голова місцевого відділу СУМК, панна Орися Рибалка, а реферат про життя і творчість Ольги Кобилянської виголосила голова жіночого т-ва в Вернон, Б.К., пані Анастасія Мицюк. Кінцеве слово сказав о. Я. Рибалка, яким подякував усім тим, що брали участь в академії і так вміло виконувати свої точки.

Програмою зайнялась культурно-освітня референтка добр. Савеля Рибалка, що також постаралась помістити в місцевій газеті фотознимку і життєпис про Лесю Українку.

Культурно-освітня референтка

РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА
Смокі Лейк, Алта.

Заходами відділу ім. О. Кобилянської відбулись 29 березня 1973 р. в Українськім Народнім Домі роковини Шевченка. Програму свята відкрила вступним словом голова відділу Єлисавета Рошко. Заповіт — „Як умру то поховайте" проспівали спільно цілою залею всі присутні. Молоді хлопці і дівчата відспівали молитву „Отче наш". В. Садовий віддеклямував „Я українець".

Слідував реферат про життя і творчість Шевченка — прочитала Антонюк. „Це наша земля" проспівали 6 студентів — М. Рошко, В. Романчук, В. Придій, Д. Колотилюк, С. Рошко; „Чом чом, земле моя" відграли Іван і Михась Рошко; „Кого я люблю" деклямувала В. Клим. Голова Народного Дому п. Петро Лисак оповів про завдання Нар. Дому, який носить назву Тараса Шевченка. Лорі Лобай — королева окружної Ради СУМК віддеклямувала „Поклін Тарасові" і поставила перед його образом китицю квітів, щоб думи Шевченка були завжди живі, як квіти. Предсідниця Є. Рошко попросила присутніх встати і відспівати „Думи мої". Катруся Колотилюк прочитала реферат про Шевченка в англійській мові. Степан Рошко деклямував „Учітеся, брати мої", а Клавдія Палилик — „Як би визнали, паничі". Пані Є. Рошко склала подяку родичам, за те, що посилали молодь на проби. От. Греділ виголосив кінцеве слово: Відбулась розігравка писанок, що їх подарували: Марія Івасюк, Марія Клим і Марія Паламарук. Програму концерту закінчено українським гимном.

По концерті відбулось ще висвітлення знимок з подорожі по Україні — пам'ятники Шевченка, музеї церкви у Києві та інші історичні місця в Україні. На закінчення членки подали чай при якім відбулась товариська зустріч.

К. Пивовар

ПАНІ М. БЕК В МОНТРЕАЛІ

З ініціятиви пані М. Давидович і прихильниць СФУЖО, під проводом пані С. Барабаш, було зорганізовано в Монтреалі зустріч з пані Марусею Бек. Зустріч відбулася в українському ресторані Ля Степ 4 лютого, 1973 р.

Про зустріч були повідомлені всі організації. Предсідницею вечора була пані Лебідь, яка в імені присутніх вітала гостю та керувала програмою. Пані М. Давидович відчитала короткий нарис „Історична місія українки". Довше промовляла М. Бек. Промова своїм глибоким змістом викликала піднесення й присутні улаштували гості овацію. Вітали доповідачку о. прот. В. Слюзар, о. прот. І. Гаврилюк, голови жіночих організацій м. Монтреалу. Зарепрезентовані були: ОУК, ОЖВУ, ОСУМ, Ліга Українських Католицьких Жінок — три відділи.

Настрій був надзвичайно приємний і товариський та корисний для учасників.

Г. Михальчук

З ВЕЧІРКИ НА „ПРОМІНЬ"

Пані Ольга Ганночко, голова провінційної управи Союзу Українок в Альберті відвідала відділ ім. Ольги Кобилянської у Редватер 8-го квітня 1973 р., де висвітлила фільм із своєї подорожі по Україні 1972 року.

По цім членкині відділу подали смачну перекуску. Голова відділу пані Пасічна перевела збірку й дохід в сумі $25.50 призначено на пресовий фонд журнала „Промінь".

Складаємо щиру подяку управі і членкиням у Редвотері за їх гостинність і проведену збірку на наш журнал, як також членкиням відділу успіхів у їхній громадській праці.

Д. Корпан, кореспондент. секр.

ВШАНУВАННЯ ПО ЗАСЛУГАМ
Торонто

Не дивлячись на несприятливу погоду, 24 лютого 1973 р. з усіх кінців великого Торонта почали сходитись громадяни-членкині відділу ім. Кн. Ольги і „Тризуб", щоб взяти участь у вшануванні заслуженої при нашій Православній Святині — членкині — пані Тетяни Тучак з нагоди її 80-ліття.

За гарно удекорованим столом засіли почесні гості. Голова відділу пані Таїсія Копел відкрила прийняття, коротким словом привітала ювілятку в імені присутніх, склала їй побажання.

Д-р Ганна Янішевська, заст. голови Союзу Українок Канади склала привіт від центральної управи Союзу та удекорувала ювілятку чудовими квітами. Головну доповідь про життєві дороги ювілятки виголосила пані Карманін, згадавши, що її знайомство з родиною ювілятки почалось у Вінніпегу з років дитинства. Сьогодні в цій скромній особі ми бачимо зразкову матір, якої діти виховуваись в релігійнім і національнім дусі, були активними в молодечих організаціях СУМК, МУНО. Сама вона разом зі своїм чоловіком була віддана праці при Українській Православній Церкві, де й сьогодні є „Українська Церква і нарід це одно ціле в родині ювілятки" закінчила своє коротке слово пані Карманін.

Ювілятка приїхала до Канади 1914

Пані Тетяна Тучак

року. У 1920 році, коли почали будову Православної святині - Собору Св Покрови у Вінніпегу пані Тетяна Тучак прийшла до праці разом зі своїм чоловіком. З того часу ціле своє життя пов'язала з працею серед людей. Перехавши 1938 року до Торонта, в першу неділю свого приїзду забравши своїх дітей, пішла шукати свого місця в громадській активности цього великого міста. Сьогодні ювілятка є довголітньою старшою сестрицею в Катедрі Св. Володимира, де й досі виконує ряд різних більших і менших обов'язків. Це одна з найкращих збірщиць, незалежно, чи то на церковні речі, чи вишивані хоругви, чи квіти до Божого Гробу. Вона втішається великою шаною і довір'ям не тільки серед своїх сестриць, але й цілого загалу нашої великої громади. Ювілятка людина дуже скромна, доброї лагідної вдачі із нею приємно працювати.

Пані Люба Янкович вручила ювілятки китицю чудових квітів від давно знаної родини Ковбель, які були присутні в залі. Голова Катедральної громади п. І. Дубилко привітав ювілятку від Катедральної громади, побажав здоров'я та ще довгі роки працювати з нами. Вітали ювілятку добр. М. Фотій, пані Шевчук, від братства пані Яніцька, пані А. Євчук, добр. Василів присвятила вірш. Склали привіт ювілятці оо. прот. Ференсів і прот. Д. Фотій. Пані Марія Гужда, голова цього комітету вручила чудовий дарунок від присутніх.

Грошевий дар ювілятка поділила: на Катедру — 100.00, на Інститут Св. Володимира 25.00 дол., на відділ ім. Ольги 25.00 дол. і на „Промінь" 15.00 дол.

До комітету входили пані Д. Гетьманчук та голова відділу пані Т. Копел. Після відспівання „Многая літа" та молитви пані Гетьманчук при помочі пань частувала гостей щедрими дарами і чаєм.

Бажаємо нашій ювілятці пані Тетяні Тучак многих літ вдодатку до її 80-ліття.

М. Божик, кор. секр.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ
Смокі Лейк, Алта

Відділ ім. Ольги Кобилянської улаштував святочні сходини, присвячені роковиам народження поетки Л. Українки. Сходини відбулись 1-го березня в залі Українського Народнього Дому.

Свято відкрила пані Г. Палилик. Пані Р. Стрембіцька заступала пані Є. Рошко. Вступне слово виголосила добр. Гриділь. Зібрані учасники відспівало „О, Україно". Пані М. Рацой прочитала реферат про Лесю Україну, пані Є. Палилик прочитала вірш „Надія". Слово про значення роковин виголосив парох о. Гриділь. Слідував гуртовий спів — „У лузі". Пані — Т. Тивонюк і М. Паламарик відчитали поему „Місячна легенда". Пані М. Кокотайло про журнал „Промінь". Студент В. Романчук прочитав „До тебе, Україно", а студентка М. Придій прочитала „До мого фортепіяна". По цім відбулась розігравка на „Промінь" — пакуночок подарувала пані М. Криколович.

Друга частина програми складалась з того, що членки провінційної управи з Едмонтону загостили до Смокі Лейку. Пані Анна Звоздецька говорила про свою поїздку до Аргентіни і при тім висвітлювала знимки. Пані Сенів говорила від Музейного комітету і дещо про СУМК. Коротке слово виголосили — пані Ганночко, пані С. Пауш — говорила про журнал „Промінь" і пані Корпан, секретарка пров. управи.

На закінчення вечора членки подали гостям чай і перекуску.

Катерина Пивовар, реф.

Бл. п. АНЕЛЯ НОВОСАД
Сарнія, Онт.

Бл. п. Анеля Новосад

Ділимося сумною вісткою з усім українських громадянством, що дня 11-го січня 1973 року, після тяжкої недуги упокоїлася в Бозі, на 58 році життя членкиня і бувша голова нашого церковного сестрицтва і відділу Союзу Українок бл. п. Анеля Новосад.

Анеля Новосад народилася 4-го листопада 1914 року в Роблині, Ман., в свідомій українській родині Катерини і Йосипа Гаврилюків. Там Анеля закінчила свою освіту. В 1937 році одружилася з Теодором Новосадом, а 1944 року родина Новосадів переїхала до Сарнії в Онтаріо. В Сарнії А. Новосад включилася в громадську працю при „Просвіті", а потім в церковній громаді Пресвятої Трійці.

В особі бл. п. Анелії Новосад, ми втратили довголітню і заслужену членкиню нашого сестрицтва, яка вклала так багато праці при нашій громаді. Анеля Новосад була головою сестрицтва і місцевого відділу С.У.К., секретаркою громади і вчителькою рідної школи.

Тяжко втратити члена родини, члена громади, який доживе старшого віку, але ще тяжче, коли відходить людина молодого віку, яка мала так багато дати своїй родині і нашій громаді. Особливо болюче відчує це наша маленька громада.

Похорон відбувся 13-го січня з церкви Пресв. Трійці. Похоронні відправи — Панахиду і Св. Літургію, відправили о. парох І. Кресфалюсі і о. М. Дебрин з Лондону, Онт. Поминальний обід відбувся в залі парохії. Бл. п. Анеля Новосад залишила в глибоків смутку мужа Теодора, доньку Славу, сина Василя, старенького батька, сестру М. Іванюк, брата Р. Гаврилюка, невістку і зятя, багато ближчої і дальшої родини та приятелів.

В пам'ять дружини, матері, доньки і сестри, родина склала на нев'янучий вінок 20.00. Приятелі і знайомі склали також на нев'янучий вінок — по $5.00: п-во М. Іванець, Марія і Іван Зазулик, Параскевія і Бен Дик, Анна і Володимир Сава, Тамара і Нестор Чорні; по $10.00: 46-ий Відділ Взаємної Помочі. Зі збірки під час поминального обіду, уділено $20.00 на журнал „Промінь" — разом $75.00.

М. Чорна

Бл. п. ЄВДОКІЯ ПОГОРЕЦЬКА
Гемилтон, Онт.

Дуже тяжко переживати нам те, коли приходиться прощати в останню дорогу молоду людину, добру приятельку, матір дітей, дружину і добру громадянку. Усю гемилтонську Соборону Громаду сильно вразила сумна вістка, що 5-го лютого 1973 р., після тяжкої недуги відійшла у вічність на 43-му році життя бл. п. Евдокія Погорецька.

Евдокія, дочка Александри та покійного Замирикит з Рорктон, Ман., народилася в Рорктоні 20-го січня 1931 р. Вона була друга наймолодша з 9 дітей — Василь Замирикит з Мекрері, Ман,; Іван, Петро, Александер, Анна Короташ, Маргарета Федюк з Рорктону, Ман.; Василина Вахняк з Ґронлиду, Саск.; Настя Филипович з Стоні Крік, Онт. і Марія Боечко з Гемилтону, Онт.

Евдокія, ще з малої дитини учащала до української школи та до Церкви. Після закінчення середньої освіти Евдокія закінчила вищі вчительські курси і вчителювала на Заході Канади три роки перед виїздом до Гемилтону 1950 р. до своєї сестри Насті. 1954 р. Евдокія одружилася з Антоном Погорецьким. Антон тепер є рекордовий секретар Східньої Екз. ТУС, та свого часу був головою Східньої Екз. СУМК і льокальних відділів СУМК і ТУС.

Того ж самого року Евдокія вписалася до Союзу Українок Канади, відділ „Калина", де впродовж майже 20 років була активною членкою та займала різні провідні становище у заряді, як заст. голови, касирка, фін. секретарка, референтка „Променя" й інші. Евдокія також була кілька років репрезентанткою до льокального відділу Комітету Українок Канади, де активно працювала і також репрезентувала відділ „Калина" у льокальному відділі Жіночої Ради Локал Кавсил оф Вомин.

1967 р. коли східня екзекутива Союзу Українок Канади перейшла до Гемилтону Евдокія перебрала становище касирки, що вона надзвичайно уміло та совісно виконувала. Окрім своєї праці, як касирки, вона допомагала у всій праці при екзекутиві, де тільки було потрібно. На цім становищі вона вибула 3 роки поки екз. екз. перейшла до Виндзору.

Не можна не згадати і про її поміч при центральній управі С.У.К., коли канцелярія льокувалася в Гемилтоні Евдокія постійно допомагала у різній технічній праці. Останньо поки вона тяжко захворіла, Евдокія прийняла референтуру Молодшого Відділу СУМК та стала інструкторкою цього відділу. Тут вона передавала всі свої здібності, та під її вмілим керуванням цей відділ провадив дуже успішну працю. Цей обов'язок для неї був дуже приєм-

ний та всі молоді хлопці та дівчата, з якими вона працювала багато скористали з її досвідченого проводу.

Евдокію і Антона Бог поблагословив двома дітьми — дочка Донна і син Орест ,які продовжують організаційну працю своїх родичів. Донна свого часу була головою мол. від. СУМК ім. І. Франка, а якраз тепер Орест є головою цього відділу. Обоє діти примірно виконують всі свої обов'язки бо мають добре виховання. В організаційні праці ми пізнаємо добрі прикмети людини, а Евдокія мала їх дуже багато. Хоч тяжко, але мусимо примиритися з тим, що вона відійшла від нас, але її добрі діла та добрі прикмети будуть завжди з нами — її здібність, точність, жертвенність і товариськість. Евдокія була для нас дійсною приятелькою і ми її ніколи не забудемо.

Тому що Евдокія була активною в різній орг. праці та мала дуже приємний характер вона здобула собі багато друзів серед своїх і чужих. І тому на Панахиді і на другий день в Церкві було дуже велике число присутніх, які прибули попрощати її в останню путь. Похорон відбувся в середу 7-го лютого в Катедрі Св. Володимира в Гемилтоні. Панахиду та Заупокійну Літургію відслужив о. митр. В. Федак. Співав хор під проводом п. Богдана Радиша.

Після Похорону відбувся поминальний обід в залі Собору С. Володимира. Господарем обіду був Мирослав Клим. Слово співчуття і пошани про пок. Евдокію висловили слідуючі: М. Клим, кум; Богдан Радиш: Марія Пасєка, від відділу СУК ім. Лесі Українки: Стефан Стасюк, від відділу ТУС; Орися Сушко від приятельок, які працювали з Евдокією у від. „Калина" та в схід. екз. СУК і о. митр. В. Федак.

На нев'янучий вінок в пам'ять Евдокії присутні склали 194.00 дол. 25.00 дол. призначено на журнал „Промінь", 25.00 дол. на „Український Голос", а 130.00 дол. на потреби Централі СУМК для того, щоб продовжувати останню працю покійної з молоддю. Також А. Погорецький склав пожертву в сумі 200.00 дол. на Собор Св. Володимира. Щира подяка усім жертводавцям.

Хай Милосердний Господь Бог прийме душу покійної Евдокії в Свої Небесні Оселі. Пам'ять про неї буде вічно між нами!

Орися Сушко

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку о. митр. Федакові, диригентові хору Богданові Радишеві і хористам, членкам відділів С.У.К. ім. Лесі Українки і „Калини" за їх щиру працю і всім тим, які взяли участь словом чи ділом в часі нашої великої втрати дорогої дружини і мами. Нехай Милосердний Бог вас всіх благословить сторицею.

Засмучена родина: муж Антін, донька Донна і син Орест

Б. п. МАРІЯ КУЖІЛЬ-ФИЛИПЧУК
Монтреал, Кв.

Саме на передодні українського Нового Року, 13-го січня, відбувся в Монтреалі похорон Марії Филипчук, з роду Кужіль, дружини тодішнього голови Собору Святої Софії пана Петра Филипчука. Упокоїлася вона в шпиталі Квін Елизабет у вівторок 9-го січня, після довшої недуги і кількох поворотів додому, то до шпиталю назад і кількох тяжких операцій.

Марія Кужіль-Филипчук народилася 2-го жовтня, 1927-го року в селі Ушня в Золочівщині, в Галичині, в родині Йосифа і Юлії Кужілів. В родині було четверо дітей: Марія, її сестри Анна і Кароліна та брат Казимир .З них Марія була найстарша. Родичі її ще живуть в рідним краю і вона з ними росла там до 14-го року життя, коли німці забрали її, так як тисячі інших молодих хлопців і дівчат з Галичини та України на примусову працю в Німеччині. В німців як невільниця, працювала в родині німецького бавера аж до закінчення війни. 1945 року по закінченню війни, вона, як і інші невільники в Німеччині, попала до переходового табору УНРР-и 18-ти літньою дівчиною, і там же чекала, так як тисячі переміщених силою осіб, відірваних від рідного краю, чекала на виїзд, і чекаючи, 1947-го року, пізналася вперше з теперішнім її мужом Петром Филипчуком. Окремо, виїхали вони добровільно на працю до Англії 1948 року, він до Кембредж околиці, а вона до Норичу, і там же в Англії вони рішили ділити свою долю і подружилися. Вінчав їх священик новоствореної тоді в Англії Української Православної Церкви отець Довгаль. Жили і працювали в Англії до 1951-го року, коли за стараннням близьких і дорогих їм друзів п-ва Софії і Петра Остапчуків, вони переїхали до Канади і поселилися в Монтреалі. Тут, в Монтреалі, вони відразу стали на працю і включилися в громадське та церковне життя при парафії Софії на Делорміе, і з цією громадою дальше ділили свою долю. За весь час в Монтреалі, то тільки один рік був такий, що пан Петро Филипчук був поза управою чи проводом церковної громади, а то вже виконував, мабуть, всі можливі обов'язки на всіх постах, включно од останнього голови громади, а покійна все йшла йому на руку і морально та практично підтримувала його.

Через 17 років не було в них дітей, а врешті, 1965 року обдарив їх Бог синком Романом, якого тепер покійна осиротила. Хресними батьками Романа були добре знані в Монтреалі пані Софія Остапчук, активна та віддана працьовита членка жіночого товариства ім. Лесі Українки при Товаристві „Просвіта" (вони живуть на Пойнт Ст. Чарлс і там їм близько було до Просвіти) та відомий диригент Іван Семенович Козачок.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ГЕМИЛТОН, ОНТ.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори товариства відбулися 13-го листопада 1972 року, в залі Собору Св. Володимира. Зборами керувала голова відділу, Марія Пасіка, а секретарювала секр. відділу Наталя Бал.

Збори відкрила пані Пасіка. О. митр. В. Федак провів молитву, і як настоятель склав щиру подяку членкам товариства за успішну працю впродовж року. Він подякував голові за невтомні сили у її проводі, і побажав здоров'я, терпеливости і Божого Благословення. Пам'ять членок, що відійшли у вічність вшановано одно-хвилинною мовчанкою.

Слідували звіти цілорічної діяльности товариства; їх здавали членки управи і комітети. Після одобрення звітів, голова склала управі і всім членкам свою глибоку подяку за добре відношення, працю і кооперацію і сказала, що через такий гарну підтримку відділ досягнув великої і корисної працю.

Діяльность товариства: Впродовж року відбулось 11 місячних зборів і троє засідань управи. Відділ виконав слідуючу працю: членки приготовили Йорданську Святу Вечерю, вечерю під час першого і другого пущення, обід вшанування почесних членів громади і формального отворення кампанії на сплачення церковного довгу, обід для хористів і колядників громади, обіди на Свято Православія, спільне свячене і за померших членів. Вечерю на осінний коронаційний баль, і бенкет на провінційний з'їзд.

На річну передріздвяну вечерю, референтки культ.-освітнього комітету опрацювали відповідну програму. Вшанували день нашої патронки Лесі Українки, проводом святкової програми зайнялись членки освітнього комітету. Про ці імпрези дописи були подані у „Промені". Відбулось 3 рази бінго, писанкове бінго і випродаж уживаних речей.

Бінго в залі „Кен Бар" переводиться вже другий рік. З цього приходу видали $13,500 на церкву. Річний Весняний базар далі продовжується на площі в „Шопінг Сентер". Цього року товариство взяло на себе велику працю — цебто прикрасити залю при Соборі Св. Володимира. Комітет, якого очолювала пані Марія Пелепяк, представив багато труднощів у праці. До нашого проєкту пристало з допомогою Товариство Українців Самостійників і спільними силами відновили залю.

На 6, 7 і 8-ого жовтня відбувся з'їзд складових організацій СУК, ТУС і СУМК. Наш відділ мав велику приємність вітати голову Союзу Українок Канади, пані Л. Івасюк та управу Східньої екзекутиви СУК, делегатів і учасників. Через 3 дні — 1.2 і 3-ого грудня відділ, у співпраці з ТУС, мав на продаж українські страви і напитки в залі для гостей і ентузіястів, які прибули до Гемилтону на „Ґрей Кап".

Наші членки навчають в недільній школі, яку очолює добр. П. Федак, і в українській школі, де директоркою є пані Варвара Логин. До української школи учащає 88 дітей, є 9 кляс і садочок.

Відділ бере участь у місцевім КУК почерез наших активних представників. Вислано дві делеґатки на окружний з'їзд у Ватерфорді, а 5 делеґаток брали участь в провінційному з'їзді. Добрвоільна праця у відвіданні хворих, висиленні квітів і карток, прикрашуваннях церкви виконують членки комітетів.

Загальний фінансовий стан відділу: перенесено з 1971 року — $563.89, приходи 1972 р. — $6,351.45, розходи — $6,654.03. У касі готівки — $261.31

Зроблено такі головні пожертви: на місцевий собор — $3,000.00. Інститут Св. Володимира, Торонто — $100.00, Музейний Фонд — $100.00, Рідношкільний Фонд ім. Василя Сарчука — $300.00, Колегії Св. Андрея — $25.00, молодшого відділу СУМК — $25.00, організаційний фонд — $40.00, Східної Екзек. З'їзду — $150.00, „Промінь" — $273.00. Товариство перебрало обов'язок оплачення всіх потреб недільної школи при нашім Соборі.

Вклад управи на 1973 рік: уступивша голова — Марія Шічовий, голова — Марія Пасіка, 1-ша заст. голови — Євгенія Гребенюк, 2-га заст. — Марія Пелепяк, секретарка — Наталя Бал, заст. секретарки — Варвара Логин, касирка — Марія Грицьків, фінансова секретарка — Галя Олексюк. Контрольна комісія: Галя Довбета, Марія Баран, Марія Пелепюк. Референтки — освіти: Варвара Логин, добр. П. Федак, Анна Токарик; Інституту: добр. П. Федак; „Променя": Анна Бело; СУМК: добр. П. Федак; СУМК (мол. відділ): Надія Пенюк; Музейної фундації: Анастасія Каліщук; Музейний комітет: Анна Кіт, Галя Козак, Надія Пенюк, Юлія Новак, добр. П. Федак, Анастасія Каліщук, Розалія Окраїнець; Залізний фонд: Катерина Баюс; Комітет відвідування хворих: Марія Шічовий, Дарія Загарий, Марія Пелепяк, Євгенія Гребенюк, п. Боровська; Почесні сестриці: Марсела Вольковська, Марія Будник,

---

Проживши з мужем 24 роки як щиро віддана дружина, а останніх 7 як додатково взірцева мама, вона віддала свою працю, любов і життя за те, щоб у родині їм щасливо жилось. На похорон прибуло поважне число людей, а в часі обіду-поминків на Ювілейно - Будівельний фонд ім. Юрія Драгана ці самі приятелі покійної і осиротілих мужа Петра і сина Романа скинули $506.00. Це не абиякий нев'янучий вінок. Сорок день після смерті покійної пан Петро запросив отця настоятеля відправити ще пропам'ятну Службу Божу як належиться в сороковий день, і невеличкий гурток близьких приятелів з власної ініціятиви відвідали Петра і Романа в їх домі, щоб гостиною їх потішити. При тій нагоді, в їх домі ще раз відбулася збірка, і маленька горстка 16-ти осіб ще раз скинулись на суму $71.00, з чого відділено на „Український Голос', на „Промінь" і на „Вісник" та пересилку, а решту ще на Ювілейно-Будівельний Фонд Собору ім. д-ра Драгана. Збіркою на похороні зайнялось жіноцтво, членки С.У.К., „Доньки України" і „Ганни Барвінок", а на 40-денних поминках друг Сергій Воробець. За спокій душі покійної і за здоров'я осиротілих мужа і сина молились в часі похоронних відправ і після сорока день отці Ігор Куташ і Володимир Слюзар. Шляхом цих рядків Петро і Роман Филипчуки дякують всім, що їм чимнебудь допомогли і їх підтримали в їх горю.

Б. П.

Ксеня Фастрига, Альвіна Чернешук. Сестриці:—Ольга Антонюк, Катерина Черопіта, Марія Шічовий, Дарія Загарий, Ліда Рущин, Авдокія Роман, Теодора Швед. Господині: Марія Шічовий, Марія Баран, Дарія Загарий, Розалія Окраїнець. Догляд кухні: Ліда Рущин, Марія Шічовий. Телефонічний комітет: Очолює Євгенія Гребенюк. Членки — Галя Довбета, Дарія Безин, Ольга Антонюк, Анна Олійник, пані Боровська.

Нововибрана голова пані Марія Пасіка висловила подяку за довір'я і сказала, що буде старатися працювати всіма своїми силами для найкращого успіху. Закликала всіх членок до дальшої щирої співпраці. Пані Пасіка привітала заст. голови громади, пана М. Клема і покликала до слова. Пан Клем склав привіт від громади і признання за великий здобуток праці і поміч церкві.

По закінченню зборів відбулось чайне прийняття.

Наталя Бал, секр.

ҐРІМЗБІ, ОНТ.
Відділ ім. Кн. Ольги

Річні збори жіночого товариства ім. Кн. Ольги в Ґримзбі, Онт. відбулися 26 грудня, 1972 р. в 8-ій год. вечора в місцевий парафіяльній залі. Збори відкрила голова т-ва п. Т. Лиса і попросила о. Т. Міненка провести молитву. По молитві голова закликала всіх встати і однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять померлих членкинь.

Предсідницею зборів була п. Т. Лиса, секретаркою добр. А. Міненко. Відтак слідували звіти заряду. Голова Т. Лиса представила працю т-ва в 1972 р. Впродовж року товариство мало 7 місячних зборів і 6 звичайних сходин. Як заряд так і все членство впродовж року віддано і щиро працювали, як для добра т-ва так і для громади. Під час наших Різдв'яних свят приготовляли Святу Вечерю. Членки ходили з колядою і щедрівкою. Відбули слідуючі імпрези: Свято Л. Українки, свято Подяки і Книжки, взяли участь у святі в честь Т. Шевченка. Влаштували випродаж Різдв'яного і Великодного печива. Приготували вечерю на „Маланку", Вечір Жінок, Запусти, Спільне Свячене, храмове свято, перекуску на вечір з головами Східньої Екзекутиви, похоронні обіди, перекуску для СУМКівської забави. Наш відділ взяв участь в Окружному З'їзді в Ватерфорді і Провінційному З'їзді в Гамільтоні.

Впродовж 1972 року, відділ жертвував на такі цілі: церкву св. Юрія — $500.00, молодший СУМК — $75.00, українську школу — $28.00, Музейну Фундацію — $30.00. Провінційний і Окружний З'їзди — $20.00, журнал „Промінь" — $76.00, для парафіяльної хати наш відділ купив „морозільник". Впродовж року членки опікувалися молодшим відділом СУМК.

Після звітів заряду слово забрав настоятель о. Т. Міненко. В своєму слові о. Міненко підкреслив важливість і щирість праці жіночого товариства в нашій громаді. Жінки, як ті бджілки невтомно працюють, а їхню працю видно на кожному кроці. За взірець може послужити, з якою посвятою жінки дбають за чистоту і порядок в церкві. Отець Т. Міненко подякував в імені громади за працю і побажав, щоб і надалі жіноцтво працювало з такою ж щирістю і відданістю.

Відтак слідував вибір нового заряду на 1973 р. Голова — Т. Лиса, заступниця — М. Бурак, секр. — добр. А. Міненко, касирка — О. Гусак, фін. секретарка — М. Шпитковська, господиня — М. Шпитковська, заст. господині — М. Гусак, сестриці — Л. Прокоменко, В. Ткаченко, М. Гусак і М. Василечко, СУМК (опікунки) — Т. Лиса, Мирос. Шпитковська і добр. А. Міненко. Контрольна комісія — С. Шпитковська, М. Василечко і М. Нечай.

Віримо, що нововибраний заряд, як в минулому так і цього року прикладе якнайбільше старань і праці, як в товаристві так і в громаді, для спільного добра.

Анастазія Міненко, секретарка

ҐРОНЛИД, САСК.
Відділ ім. Княгині Ольги

Річні збори відділу відбулися 19-го листопада 1972 року. Збори відкрила голова пані Марія Данилюк молитвою. Вшановано хвилиною мовчанки пам'ять померших членок. Голова висловила признання членкам за їх співпрацю.

Предсідницею зборів була Марія Данилюк, а секретаркою Марія Арсений. Звіти діяльности здали членки заряду. Впродовж року відбулось 5 місячних зборів і одне засідання. Улаштовано роковини Шевченка, випродаж Великодного печива, членки приготовили спільне свячене і храмовий обід. Мали концерт на День Матері. Зробили прощальне прийняття для о. Кокурузи, а привітали в громаду отця і добродійку А. Лакусту. Приготовили обід на День Подяки і видали осінню вечерю. Товариство висилало квіти хворим членкам до шпиталю.

Фінансовий звіт: в касі з 1971 р. осталось $1,622.99, приходи в 1972 р. $710.01, розхід $310.72, осталось у касі $2,022.08.

Заряд на 1973-тий рік: голова — Марія Данилюк, заступниця голови — Ґеня Боднарчук, рекордова секретарка — Марія Микульська, фінансова секретарка — Павліна Данилюк, касирка — Марія Боднарчук. Контрольна комісія — Павліна Чорний, Орися Кульчицька і Василька Нівранська. Господині — Орися Кульчицька, Павліна Данилюк, Анна Петрів. Комітет до квітів — Наталя Антонійчук і Марія Боднарчук.

Марія Микульська, секр.

ДОНВЕЛ, САСК.
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори відділу відбулись 27-го грудня 1972 р. у домі пані Лелії Петрів. Збори відкрила голова Лелія Петрів молитвою, хвилиною мовчанки вшановано членкинь, які відійшли у вічність. Секретаркою зборів була Петруся Процишин. Звіти з діяльности відділу здавали членки управи. Голова відділу у своїм слові склала сердечну подяку членкам за щиру кооперацію впродовж року.

Діяльність: впродовж року відбулось 10 місячних зборів і одне засідання заряду. На зборах ми читали обіжники і цікаві статті з журнала „Промінь" та дискутували над прочитаним.

Заряд т-ва на 1973 р.: голова — Лілія Петрів, заст. голови — Антонія Копельчук, рекор. кореспі. і фінансова секретарка — Петруня Процишин, касирка — Анна Маковська, реф. журнала Петруня Процишин. Контрольна комісія — Антонія Копельчук і Стефанія Шуковська. Програмовий комітет — Галина Цимбаліста, Орися Цимбаліста і Софія Ма-

линович. Господині — Антонія Копельчук, Марія Процишин, Анна Маковська і Софія Малинович. Комітет відвідування хворих — Стефанія Шуковська і Петруся Процишин.

З року 1971 осталось у касі — $288.09, приходи у 1972 р. — $332.85, розходи — $533.89, осталось у касі $77.05.

Т-во жертвувало на церкву $25.00, на Інститут П. Могили $25.00, на Народний Дім $395.00, на журнал „Промінь" — $10.00 на музейний фонд та добродійні організації $25.00. Праця у відділі минулого року дуже сповільнилась з причини слабого здоров'я голови та з дуже болючої втрати.

Нас членок, що стоять у відділі не багато і не даємо тій маленькій іскорці погаснути, але у згоді і твердій постанові несемо її до того неугасаючого вогню, яким є централя Союзу Українок Канади. Відділ засилає журналові „Промінь" та його редакторці побажання найкращих успіхів у дальшій праці.

Петруня Процишин, секр.

ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори відділу Союзу Українок при церкві Св. Іллі відбулися у вівторок, 5-го грудня 1972 р. Збори відкрила голова пані К. Рожак. Молитву перед зборами провів парох громади. Повстанням з місць вшановано членок, які відійшли у вічність. Предсідницею зборів була пані Надія Гаменик, а секретаркою пані Марія Гарасим. Пані Гарасим в імені членок відділу вшанувала голову пані К. Рожак і вчепила їй корсаж, подякувавши за працю. Звіти з діяльности відділу здавали членки заряду і комітетів.

Впродовж року відбулось 10 місячних зборів і 3 засідань заряду. Членки приготовили обіди на весілля, ювілеї й похоронні обіди, приготовили Святу Вечерю по Різдві і спільне свячене по Великодні, обід під час візитації Владики Андрея, брали участь у чаях, відбули осінній базар. Жіноче т-во опікується українською і недільною школами, українськими танками для молоді, молодшим відділом СУМК і садочком. Під час концерту в День Св. Миколая ми приготовили дітям подарунки.

Фінансовий звіт: осталось в касі з 1971 р. — $3,076.36, приходи 1972 р. — $10,469.97, розходи в 1972 р. — $12,352.04.

Заряд відділу на 1973 р.: голова — К. Рожак, уступ. голова — Н. Гаманик, заступниці — Л. Купченко, А. Ємські і М. І. Іринюк, рек. секр. — В. Лучка, касирка — Є. Осмак, відпоручниці недільної, української шкіл і школи танків — Л. Драганчук, К. Ілащук і Н. Гаманик. Комітети: церковний — А. Ємська; молодшого СУМК-у — Н. Гаманик, К. Ілащук; садочка — А. Вілінська; освіти —М. Гарасим; кухонний — М. Чорна; кухонна обслуга („кейтерінг") — Ж. Гузяк, П. Івасюк і Є. Буджак; референтка „Променя" — М. Кавчук, секретарка преси — Софія Дмитрук і Соня Буджак. Контрольна комісія — Марія Гарасим, Єлена Дзура, Марія Кавчук.

На закінчення зборів голова пані Рожак подякувала членкам за корсаж і попросила членок до дальшої співпраці.

С. Дмитрук

ҐІЛБЕРТ ПЛЕЙНС, МАН.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори відділу відбулися 1-го грудня 1972 р. в Українськім Народнім Домі. Збори відкрила молитвою заст. голови пані Анна Кучманюк, яка була предсідницею, секретарювала пані Ірина Талпаш. Членки заряду здавали звіти з цілорічної діяльности.

Діяльність: Впродовж року відбулось 10 місячних зборів, річні збори і одно засідання заряду. Членки влаштували Великодний чай, випродаж домашнього печива і писанок, вшили ковдру та зробили більше інших ручних робіт на розігравку. Продавали перекуску на трьох ліцетаціях. Приготовили обід на храмове свято нашої громади, вислали 8 малих подарунків для хворих у шпиталі, улаштували прощальний вечерок для членки Є. Михайлюк, яка від'їжджала з Ґилберт Плейнс. Приготовили й видали осінню курячу вечерю, дали поміч на спільну вечерю в Етелберт в честь прибулого пароха о. і добр. Деревянків. Дали поміч у вечері для старших віком людей. 21 травня о. Н. Равлюк відслужив панахиди на цвинтарі, а по цім членки подали перекуску в Народнім Домі. Після Богослуження 5-го листопада, членки знов подали перекуску в Народнім Домі, на якій вручено громаді $1,000.00 на церкву, що їх залишив бл. п. Іван Мисюрик.

Членки зложили жертви: на стипендійний фонд — $5.00, провін. — $5.00, на Раду Української Школи — $15.00, на місцеву церкву—$500.00, на музичну освіту студента — $20.00, передплатили „Промінь" і виповнили буджет до централі.

Ми улаштували пущення, членки приготовили пирогову вечерю. Ми вдячні нашій диригентці пані Єлені Котак, яка щиро разом з нами працює. З церковної громади Ґрендвю також належать до спільного хору під управою нашої диригентки. Пані Марія Савчук була делегаткою на окружнім з'їзді Союзу Українок у Роблині. Кожного року у Різдвяний час членки спільно з членами Церковної громади ходять колядувати на церкву.

Заряд т-ва на 1973 рік: Голова — Анна Мимко, заст. голови — Анна Кучманюк, секретарка — Марія Савчук, касирка Єлена Котак. Господині — Югаська Бурденюк, Ольга Зурковська, Анна Кучманюк. Сестриці — Анастасія Гаврилишин, Юлія Ярема, Анна Сидор. Контрольна Комісія — Катерина Дикун, Ліна Росоловська.

Марія Савчук, секр.

ЧИЛИВЕК, Б.К.
Відділ ім. Ольги Кобилянської

Річні збори відділу відбулися у понеділок, 4-го грудня, 1972 р. у церковній залі. Голова п. Розалія Григірчук відкрила збори молитвою і одно-хвилевою мовчанкою вшановано померлих членок відділу і членів церковної громади св. Дмитрія. Присутніх членок було 14. Голова привітала нову членку п. В. Костів, яка прибула з Манітоби до Чиливек. Голова Р. Григірчук була предсідницею зборів а М. Савіцька секретаркою, яка звітувала про цілорічну працю відділу. Членки заряду і комітетів також звітували та пропонували сугестії до дальшої праці. Голова відділу подякувала членкам за

співпрацю і закликала до дальшої праці.

Впродовж року відділ відбув 14 зборів і засідань. В січні членки ходили з колядою з членами церковної громади, приготовили Йорданську Святу Вечерю. В лютім відсвятковано програмою річницю Лесі Українки і патронки Ольги Кобилянської. Влаштовано пирогове пущення та в березні улаштовано концертом роковини Тараса Шевченка.

Виложено виставку печива, писанок і вишивок у крамниці міста Чиливек задля оголошення випродажу перед Великоднем ручного мистецтва, яке увінчалось великим успіхом. Вложено нову підлогу у кухні під церквою. Членки відділу нагороджували Великодним печивом самітніх членів та прихильників церковної громади. Виложено виставу ручного мистецтва у протестантській церкві під час їх весняного чаю на їх запрошення. Вшановано пам'ять Блаж. Митрополита Іларіона молитвою.

Членки приготовили поживу на спільне свячене, на яке прибули гості з-поза Чиливек. У травні члени церковної громади влаштували свято День Матері вечерею, на якій вшановано найстаршу маму у особі пані Варвари Гойдри. В червні членки приготовили обід і вивезли на пікник над річкою під горою Чієм по Богослуженні і там після обіду короткою програмою вшановано найстаршого батька, пана Максима Гуцуляка і наймолодшого — пана Михайла Марчука. В серпні знову дали виставку ручного мистецтва під час Чиливек Контрі Фер, яка тривала чотири дні. У вересні відділ відсвяткував свій 25-літний ювілей, на якім вшановано перших членок відділу. В жовтні приготовано осінню вечерю. Гостили голову Лесю Івасюк з нагоди 25-ліття праці відділу, на якім вручили їй на пам'ятку ложечку-сувенір міста Чиливек.

У провінційнім з'їзді членки брали участь. Пані С. Троян була делеґаткою і була вибрана репрезентанткою на Фрейзер Долину разом з Марією Савіцькою, як другою головою екзекутиви.

В листопаді членки приготовили обід на церковний празник. Відбуто базар разом з церковною громадою. Дві членки були в церковнім заряді.

На зборах поза домашні справи читаємо обіжники надіслані централею та провінційною екзекутивою, дискутуємо справи церковної громади, вшановуємо уродини членок та відвідуємо лікарню і засилаємо квіти хворим.

Осталось в касі із 1971 р. $248.50, приходи в 1972 р. — $1,541.35, розходи — $1,281.95, осталось в касі — $507.90.

Членки відділу складають найсердечнішу подяку управі централі Союзу Українок Канади, провінційній екзекутиві та журналові „Промінь" за їхню поміч і провід.

Відділ жертвував на церкву $500.00, на організаційний фонд С.У.К. на з'їзді у Ванкувері $10.00, зібрали на оголошення до програми з'їзду — $20.00 і виконує бюджет до централі.

Наш відділ належить до Льокальної Жіночої Ради. Управа відділу: голова — Р. Григірчук, заст. гол. — Г. Кіслінська, секр. — М. Савіцька, заст. секр. — Н. Марчук, касирка — А. Крипякевич, Кон.комісія — М. Горін, П. Мерко і В. Костів. Господині, А. Френд, В. Гойдра, В. Олексій і А. Феняк.

Щасти вам Боже!

Марія Савіцька—секретарка

БРЕНДОН, МАН.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори відділу відбулися 28-го листопада, 1972 року в Українськім Народнім Домі. Збори відкрила голова в присутности 25 членок молитвою. Предсідницею зборів була п. Євгенія Бюґа, секретаркою — Анна Касюрак. На заклик предсідниці вшановано однохвилинною мовчанкою членкинь, які відійшли у вічність. Звіти з дільности відділу здавали членкині управи та комітети.

Голова відділу пані Параня Бойчук подякувала членкиням за кооперацію впродовж року і що так щиро всі працювали. Наш відділ сповнив свій повний буджет до централі Союзу.

Діяльність: членкині приготовили храмовий обід, спільне свячене, весняний чай і випродаж печива. Відбулось у нас свято Лесі Українки. Членкині відділу приготовляють весільні вечері, похоронні обіди, перекуски та бенкети, помагають фінансово церковній громаді і Народньому Домові, до якого відділ купив килим на підлогу для кляс, де відбувається Рідна Школа. Ми покупили до кухні потрібні речі, висилаємо квіти хворим до шпиталю. Відділ дав $100.00 на Музейну Фундацію, до шпиталю передплачуємо „Український Голос".

Фінансовий звіт: з року 1971 осталось в касі $2,807.60, приходи 1972 р. $8,212.34, розходи — $8,167.03.

Управа відділу на 1973 рік: голова — Параня Бойчук, заст. голови — Емілія Халатурник і Соня Карашевська, секр. Стефанія Павлишин, касирка — Анна Дудар. Контрольна комісія — Анна Касюрак, Марія Равлюк і Соня Карашевська, прес. кореспондентка — Юлія Мартинюк, телеф. комітет — Соня Карашевська,

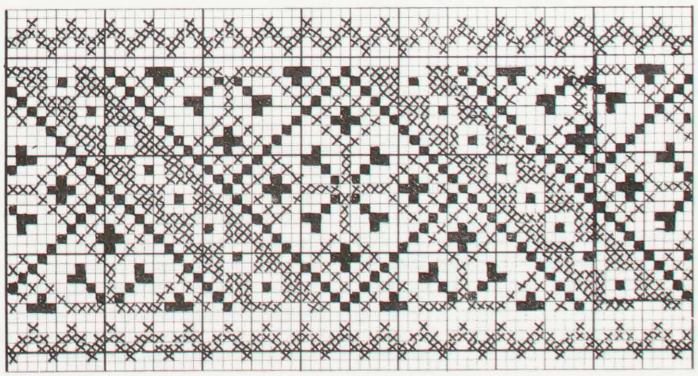

ВЗІР ІЗ ЗБІРКИ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ виконаний хрестиками у двох красках — ▩ — чорна, × — червона, або чорно-жовта, чорно-помаранчова на прикраси для в хаті як подушки, скатерти, уставки до блюзок чи при долу сукні, туніки рукавів.

Філія Музею Союзу Українок в Торонті.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Фасоляна салата

2 горнятка червоної фасолі (кідней бінс)
2 горн. жовтої фасолі з стручками
2 горн. зеленої фасолі з стручками
2 горн. „Ґарбонзос"
1 середня цибуля покраяна
1 зелений солодкий перець
1 червоний солодкий перець
1 червона мала поменто

Червону фасолю обмити а решта фасолі вицідити юшку. Фасолю і решта покраяних складників вимішати у великій посудині. Полляти поверх фасолі.

½ горнятка топленого меду
½ горнятка оцту (сідер вінеґар)
½ горнятка оливи

Усе разом змішати і дати через ніч до холодільника.

Подала добр. Ольга Мороз з Реджайни.

Булка до кави

Потрібно на розчину:

6 горняток борошна (муки)
2 унції дріжджів
2 ложки теплого молока
1 ложочка цукру

На тісто:

5 яєць
1 пригорща родзинків
1 горнятко топленого масла
5 жовтків
цукру до смаку

Розпустити дріжджі в теплому молоці, а потім розчинити ними половину борошна. Покласти розчину в тепле місце. Окремо розтерти з цукром цілі яйця і жовтки. Коли розчина рушила, додати до неї втерті яйця, посолити, всипати решту борошна і місити так довго, аж почне відставати від руки. Тоді влити топлене масло без осаду, докінчити місити, вкинути вкінці помиті й сухі родзинки, і поставити у теплі, щоб виросло ,прикривши серветою. Коли виросте, дати до форми, вимащеної маслом і вставити до вигрітої печі на 350 ступнів. Пекти одну годину.

Бананове молоко

Потрібно:

1 банан
1 склянка молока
сок із цитрини
цукру або меду до смаку
кілька ложок сметанки

Розім'яти один банан вилками і вбити з склянкою молока. Приправити цинтриновим соком і посолодити цукром або медом. Застудити. Можна прикрасити битою сметанкою.

Юлія Бурачок і Євгенія Бюга, висилання квітів хворим — Розалія Костецька, відв. хворих — Євгенія Б'юга, Соня Карашевська. Господиня — Юлія Бурачок, Старше сестриця у церкві — Марія Костецька.

Стефанія Павлишин, секр.

ПРИНЦ АЛБЕРТ, САСК.
Відділ ім. Княгині Ольги

Річні збори нашого відділу відбулися в неділю 5-го листопада 1972 року, в залі під церквою. Збори відкрила голова А. Никифорук і попросила о. М. Олесюка провести молитву. По молитві вшановано померших членкинь хвилиною мовчанки. А. Марусяк була вибрана предсідницею зборів, а Д. Панчук секретаркою.

Голова А. Никіфорук дала звіт праці за минулий рік. Вона заявила, що товариство мало 10 місячних зборів, видали 7 обідів, 6 перекусок, і членкині обслужили 19 похоронів, видаючи обіди і перекуски. Мали пущення і випродаж Великодного печива, Йорданську вечерю, на якій членки щедрували. Товариство сповнило свій бюджет до централі Союзу. Товариство жертвувало на такі цілі: — до СУМКіківської каси, дали на місцевий храм $1,000, на Інститут, на музей, на історичний місцевий фонд, на фонд рака і серцевих недуг. Членки ходили колядувати разом з членами громади. Під час Сповіді й Св. Причастя шкільної молоді членки приготовили снідання.

Після звіту голови слідували звіти голів окремих комітетів. Пані Гринюк від шпитального комітету разом з О. Поволінською відвідували хворих по шпиталях доручували квіти й картки співчуття слабим. На Різдво доручували овочі, картки і цукорки. За рік членки шпитального комітету відвідали 150 хворих по шпиталях. На День Подяки відвідали старечий дім „Лаєнс Нерсінґ Гом" і дарували овочі немічним, також на Великдень дарували писанки, пасочки і бабки.

Наше жіноче товариство помагало збирати гроші на: Фонд рака, та Юнайтед Апіл, шили ковдру для Червоного Хреста. В минулому році видали українську перекуску на відкриття нової частини Червоного Хреста, яка була прибудована. Також помагали наші членкині в клініці дарування крові.

По перерві голова покликала до слова о. М. Олесюка, пароха громади, який в своєму слові подякував голові і членкам управи за щиру працю в минулому році, комітетам і членкам, які не жаліли часу та трдились для загального добра. Наш парох закликав всіх до дальшої праці бо жіноче товариство приносить велику користь в розвитку нашого українського духово-національного життя. Підкреслив, що в такій організації, як Союз Українок, є великою честю взяти на себе якийбудь обов'язок чи то в заряді, чи в комітетах.

Фінансовий звіт товариства за 1972 рік: з 1971 року перенесено в банку $1,123.58, прихід за 1972 рік — $5,921.26, розхід — $4,108.43, осталось в банку — $2,936.43.

Управа відділу на 1973 рік: голова — А. Марусяк, перша заступниця голови — М. Іщишин, друга заступниця голови — Д. Дмитрук, секретарка — Д. Панчук, кореспонденційна секретарка — С. Барто, касирка — Р. Сопатик; сестриці — М. Савчук і А. Злипко; до кухні конвінерка — О. Поволінська; до Червоного Хреста — Д. Панчук, репрезентантка журнала „Промінь" — А. Романивич. Шпитальний комітет — Г. Гринюк, мистецький комітет — Ю. Голяк і О. Гавриш. Сестриці: Р. Луцюк, М. Квасниця, Р. Вожовська й п. Чорнявська. Освітній комітет — Р. Сопатик.

Доротея Панчук

БЮКЕНАН, САСК.

Відділ ім. Л. Українки

Річні збори від. відбулися в Народ. Домі 7-го грудня 1972 р. о годині 7.30 вечером. Господинею зборів була пані К. Василів. Голова пані Ю. Талпаш відкрила збори молитвою і хвилиною мовчанки за покійних членок. Предсідницею зборів була пані Ю. Талпаш. Звітувала секретарка пані Ірина Скорець і касирка пані С. Денесик.

Протягом року відбулося десять місячних зборів, і кілька засідань заряду. Голова подякувала управі і членкам за співпрацю і дала всім признання за їхню відданість у праці в товаристві. В товаристві є вписано 18 членок, до яких вписалася одна нова членка пані Стефанія Дутчак.

Діяльність відділу була така: Товариство занималося приготовленням бенкетів, улаштували весняний чай і осінній базар, приготовили храмовий обід, приготовляли похоронні обіди, і улаштували пращальний вечерок для п-ва П. Библів. Докупили багато нової посуди до кухні при Народнім Домі. Жертвували поважну суму грошей до Народного Дому на різні потреби. Прибирали церкву і тримали чистоту в церкві і Народнім Домі. Вислали 25.00 дол. на музейну фундацію і 10.00 на організаційний фонд. Буджет до централі вповні виповнений. На зборах читаємо обіжники від централі і також читали короткі життєписи Лесі Українки і Тараса Шевченка.

Заряд на 1973 рік: голова — Ю. Талпаш, заст. голови — А. Олійник, секретарка — Ірина Скорець, касирка — С. Денесик, Господині — А. Гніда, З. Дробот і Д. Кінащук. Телефонічний комітет: А. Котик і В. Кіцан. Членки нашого відділу желають найкращих успіхів і кріпкого здоров'я проводові Союзу Українок і працівникам в редакції „Промінь".

— — — —

Дня 18-го березня ц. р. відбулася обідниця в УГПЦеркві св. Івана Хрестителя в Бюкенан, Саск.

По Богослуженню всі учасники перейшли до Народного Дому на перекуску, яку приготовило жіноче товариство ім. Лесі Українки.

Того дня загостила до нас пані добр. Бойчук. По перекусці вона нам дала дуже поучаючий відчит про значення українських великодних звичаїв. Відчит був широкий змістом і дуже корисний, особливо для молоді.

Голова жіночого товариства пані Ю. Талпаш, подякувала пані добр. за промову і попросила присутніх зложити грошевий дарунок на журнал „Промінь". Тоді зложили $13.25, а жіноче товариство додає решту і висилаємо 25.00 дол. на журнал.

Бажаємо управі „Промінь" здоров'я й добробуту!

Ю. Талпаш

СКАРБОРО, ОНТ.

Відділ Св. Анни

Річні збори відбулися 10-го грудня 1972 р. Настоятель парафії о. Панченко відкрив збори молитвою. Предсідницею була Анастасія Мудра, а секр. Оля Михальчук. Урядниці здали свої звіти. Голова пані Една Павлик, здавши свій звіт, щиро подякувала членкиням за дружню співпрацю на протязі року. „Тільки чесна і щира співпраця", сказала голова, „допомогла нашому маленькому товариству виконати свої обов'язки і відбути 10 місячних зборів.

Під час Різдвяних свят разом з церковним зарядом традиційною колядою відвідуємо друзів і знайомих улаштували Йорданську вечерю, Маланчин вечір, День Тараса Шевченка та Лесі Українки. День Матері вшановується при нашій парафії Смачним обідом, що завершується концертом. Небуденно перевели ми 10-літній ювілей нашого т-ва

Відзначили також день прийняття нових членів до парафії. Братерське прийняття приготовили для студентів Св. Володимира — Інституту міста Торонта, що співали в нас Службу Божу, а під час перекуски співали наших улюблених пісень разом з студентами. Коли відбувався Провінційний з'їзд в Гамільтові ми висилали свою делеґатку, яка здала звіт найцікавіших точок,що обговорювались на з'їзді. Як і попередніми роками так і цього року вітали в своїм храмі нашого Владику Михаїла. Осінний базар переводиться у нас дуже успішно і з великою користю для т-ва.

Управа відділу на на 1973 рік: уступивша голова — Т. Баран, голова — Є. Павлик, заступниця — Н. Мудра і В. Кузик. секретарка — Т. Козурко, касирка — А. Стефаник, фінансова секр. А. Петришин. Комітет хворих — А. Михальчук. Телефонічний комітет — М. Морозюк, П. Кукурудза, О. Михальчук, Базаровий комітет — Т. Баран, П. Грицьків, контрольна комісія — Є. Марандюк, Р. Гриб, Д. Фенюк. Культ. осв. реф. — добр. Панченко. Референтка „Променя" — пані Кукурудза, референтка СУМК — А. Михальчук.

Прибутки за рік 1972 — $4,980, розходи — $3,900.61. Жертва на церкву — $2,000.00, музейний — $25.00, журнал „Промінь" $29.00, організаційний фонд — $10.00.

Т. Козурко — секр.

КАДЕТ-ЕЙЛШЕМ, САСК.

Відділ ім. Олени Пчілки

Річні збори жін. тов. ім. Олени Пчілки відбулися 15-го грудня в Народному Домі ім. Івана Франка в присутности 15 членок.

Анасія Рудей, предсідниця зборів відкрила збори тихою молитвою; слідувала хвилина мовчанки за покійну членку Марію Козунь, яка відійшла у вічність в місяці жовтні.

Членки заряду здали звіти річної діяльности товариства. У 1972-гім році наше товариство видало 2 поминальних обіди, 4 весільних вечер, і курячу вечерю, і вечерю на церковний бенкет, храмовий обід, влаштували 2 випродажі печива. Спільно з трьома організаціями околиці наші членки відвідали міський старечий дім з програмою й перекускою. Також відновили кухню при Народнім Домі — купили кухню, холодильник, крісла, столи, посуду, та інше.

Фінансовий звіт: 1971 року в касі осталось $1,909.13, приходи в 1972 р. — $2,057.35, розходи — $2,533.35, в касі осталось — $1,433.13.

Заряд відділу залишається той самий, що й минулого року: голова — Анасія Рудей, секр. — Марія Рудей, касирка — Варвара Козунь. Контрольна комісія — Розалія Козунь, Ірина Рудей, Верона Сірій. Сестриці — Анна А. Козунь, Марія Романиця, Параня Рудей, Марія Юзва, Василина Звоздецька. Господині — Анна А. Козунь, Софія Черапущак, Василина Сірий, Варвара Козунь, Оля Козунь. Відвідування хворих — Анна А. Козунь, Марія Юзва, Анна Н. Козунь, Ірина Стадник, Ірина Рудей.

Марія Рудей, секр.

P 91.
SAMYCIA MRS S JAN 74
6712-111 AVE
EDMONTON ALTA
T5B 0A7

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Вінніпеґ, Ман. — Відділ ім. Лесі Українки при Кат. Пресв. Тройці зложив дар на пресовий фонд журнала $200.00

Едмонтон, Алта.—Відділ при Катедрі Св. Івана, реф. А. Особа переслала на пресовий фонд 100.00

Канора, Саск.—Відділ ім. М. Маркович, С. Копельчук переслала 100.00
Реф. журнала Д. Ортинська переслала $80.00 на відновлені й нові передплати.

Скарборо, Онт.—Відділ ім. Св. Анни, реф. С. Кукурудза $15.00 на передплати

Редватер, Алта.—Відділ ім. О. Кобилянської, з нагоди відвідин голови й членок Провінційної екзекутиви на Альберту, М. Пасічна переслала 25.50

Гамільтон, Онт.—Відділ „Калина", з похорону бл. п. Евдокії Погорецької, О. Сушко переслала **25.00**

Вакав, Саск.—Відділ ім. О. Басарабової, за підписом Олени Шевчук, голови й секр. К. Луцюк на привітання 25.00

Реджайна, Саск.—Відділ ім. Доньки України, реф. Н. Зенчишин переслала $40.00 на передплати.

Кадворт, Саск.—Відділ ім. Княгині Ольги, С. Ґриба переслала $35.00 на передплати, на пресовий фонд 25.00

Транскона, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, голова В. Савчук на передплати $20.00, на пресовий фонд 25.00

Торонто, Онт.—Відділ „Тризуб", С. Олійник переслала жертву на нев'янучий вінок і $20.00 на передплати.

Тандер Бей, Онт.—Відділ ім. Доньки України, реф. І. Яремчук переслала $65.00 на передплати, на журнал 25.00

Торонто, Онт.—Відділ ім. Княгині Ольги, реф. Ю. Головата $60.00 на передплати.

Ванкувер, Б.К.—Відділ ім. Л. Українки, реф. П. Ключевич на нев'янучі вінки й $35.00 на передплати.

Принс Алберт, Саск.—Відділ ім. Княгині Ольги, С. Бартко **25.00**

Мічам, Саск.—Відділ ім. О. Кобилянської, реф. Розалія Томащук $40.00 на передплати.

Вернон, Б.К.—Відділ ім. Княгині Ольги, реф. Н. Микитюк $15.00 на передплати.

Бюкенен, Саск.—Відділ ім. Л. Українки, Ю. Талпаш переслала 25.00

Лашін, Кве.—Відділ ім. Княгині Ольги, з похорону бл. п. Марії Білоцерківської 21.00

Овкборн, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, Ґ. Матієшин, голова 20.00

Форт Френсис, Онт.—Відділ Св. Анни, о. Ф. Осиченко доручив 20.00

Давфин, Ман.—Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Білоус при помочі М. Андрейчук переслала $75.00 на передплати.

Мазепа, Саск.—Відділ ім. О. Кобилянської, О. Маковська переслала 20.00

Монтреал, Кве.—Відділ ім. Доньки України, С. Кульба переслала 20.00

Йорктон, Саск.—Відділ ім. О. Пчілки, реф. П. Семенюк $32.00 на передплати; на пресовий фонд переслала добр. М. Стеценко 18.00

Вегревил, Алта — Відділ ім. Княгині Ольги з свята Л. Українки 15.00

Брентфорд, Онт.—Відділ ім. Л. Українки, реф. А. Пережак переслала жертви на нев'янучі вінки й на пресовий фонд 16.00

Монтреал, Кве.—З поминального обіду бл. п. Теклі Яськів-Тимчак Б. Панчук переслав 10.00

Виндзор, Онт.—Відділ ім. Л. Українки, реф. Е. Щепанська на передплати $20.00 і писанку на журнал 10.00

Норт Бетлфорд, Саск.—Відділ ім. О. Пчілки, реф. М. Гарасимів $20.00 на передплати, з похорону бл. п. Семена Лютика на пресовий фонд журнала 10.00

Вимер, Саск.—Відділ ім. О. Басарабової, О. Спіжавка переслала 10.00

Торонто, Онт. — З прийняття в честь Т. Тучак переслала М. Божик 15.00

Індивідуальні пожертви

В. Костюк — Вінніпеґ, Ман. 25.00
Д-ка Юстина Мельничук з нагоди 75-ліття уродин 10.00
Анна Токарик — Стоні Крік, Онт. 10.00
П. Кармазин — Скарборо, Онт. 10.00
Марія Шпитковська — Бімзвил, Онт. 5.00
А. Сабара — Вінніпеґ, Ман. 5.00
Марія Квас — Торонто, Онт. 5.00
Ярослава Якисон — Монтреал, Кве. 5.00
Тетяна Лазарович — Едмонтон, Алта. 5.00
Софія Горностій — Ванкувер, Б.К. 4.00
А. Боечко — Радвей, Алта. 4.00

По $2.00—Пані: Ніна Кузьменко — Лондон, Онт., А. Ластівка — Армстронґ, Б.К., М. Вівчар — Гамільтон, Онт., Текля Дегодь — Васетна, Алта. Марія Кутий — Торонто, Онт., Анна Капач — Едмонтон, Алта.

По $1.00—Пані: А. Семотюк — Вінніпеґ, Ман., М. Березюк — Айтуна, Саск., Марія Костецька — Брендон, Ман., А. Романко — Торонто,, Онт., Н. Шульга — Лондон, Онт., А. Вакулин — Монтреал, Кве.

Придбали нові передплати

Докія Черевик — Вінніпеґ 4
Дарія Ортинська — Канора, Саск. 4
Савеля Ґриба — Кадворт, Саск. 3
Марія Кокотайло — Смокі Лейк, Алта. 1
А. Скоробогач — Саскатун 1
А. Ткаченко — Летбридж, Алта. 1
А. Пережак — Брентфорд, Онт. 1
С. Кукурудза — Скарборо, Онт. 1
Добр. С. Сенишин — Оттава, Онт. 1
І. Лукасевич — Монтреал 1

Зголосились безпосередньо за журналом

Марія Кутий — Торонто, Анна Марковська — Едмонтон, Ф. Ла — Вінніпеґ.

Усім тим, що працюють на користь журнала й всім жертводавцям висловлюємо сердечну подяку. Нових читачів сердечно вітаємо.

Адміністрація